ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ - ԹԻՒ 641 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1898 …ՏԲՐ 26—8 | 24 Ռէճէպ 1316 | 26 Թշրին՚ ՍՂ՚ 1314 | Դ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 641

"بوزانتيون"
ارمنيجه يومى و سياسى غزته. صاحب امتياز و مدير مسؤلى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى باب عالى جاده سى ٢٣-٢٥ نومرولى
دائرهٔ مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ
ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԱՑ ԱՌՋԵՒ ԲԱՑՈՒԱԾ ԴԱՏԵՐԸ

[ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.]

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 15 Նոյմ. 98.

Բիւզանդիոնի ընթերցողներին յայտնի է, որ կառավարութիւնը Հայոց եկեղեցական դպրոցները բոլորը ենթարկեց լուսաւորութեան [Ռուսիոյ հանրային կրթութեան] նախարարութեանը։ Այդ եկեղեցական դպրոցներից միայն այն դպրոցները պէտք է ենթարկուէին, որոնք ժողովրդոց տուրքերով էին պահւում։ Բայց ընդհակառակը երեւեցաւ չնորհիւն Մ. Եանովսկու։ Բոլոր եկեղեցական-ծխական դպրոցները և նրանց գոյքը, կալուածները խլել տուեց։ Ոչ միայն դպրոցների վերաբերեալ կալուածները, այլ եկեղեցու, վանքերի կալուածները եւ հասոյթները գրաւել տուեց։ Այդ ի նկատի առած, Ս. Կաթողիկոսը օրինաւորապէս բողոքեց։ Կաթողիկոսի բողոքի համաձայն՝ Նախարարական ժողովումը, Ս. Պետերբուրգում՝ Նախարարներից մէկը սկսում է արդար գայրոյթով յայտնել, որ Կովկասումը իրենց որոշումներն ի չարն են գործ դնում. փոխանակ ա՛յն դպրոցների գո՛յքը կալուածները դրամներն ստանալու, որոնք ժողովուրդի տուրք է, ընդհակառակն են վարուել չնորհիւ Մ. Եանովսկու։ Երկար վիճաբանութիւններից յետոյ, վճռում է Ս. Հայրապետին յայտնել, որ կարող է դատ բաց անել այն կալուածների համար որք վանքապատկան եկեղեցապատկան են։ Ս. Կաթողիկոսը այդ դէպքից օգուտ պէտք է քաղի, չուտափոյթ բողոքելու նախարարութեան, որ յետ պահանջի վանքապատկան-եկեղեցապատկան կալուածները, դրամները։ Արդէն Սինոդը իւր կալուածների համար խորհրդակցել է Ս. Կաթողիկոսի հետ, որ բողոքի ուղղակի նախարարութեանը։ Բայց աւելորդ չի լինել, յիչել մի քանիսը, որը, եկեղեցական լինելով, զանազան անհատներին նուիրած, դարձեալ խլել են։ Տփղիսի Ցովնանեան դըպրոցը, որը ունի մի [illegible] [խան] որ տարեկան 75 հազար րուպլի եկամուտ ունի [տարեկան հասոյթ աւելի քան ինն հազար օսմ. ոսկի] բացի իւր դրամագլխից։ Ահա՛ այդ գրաւել են։ Բայց այդ դպրոցի հիմնադիր հանգուցեալ Ցովհաննեանը իւր կտակով այսպէս է հաստատել այդ դպրոցին քարավանսարան, որը նահանգական դատարանը հաստատել է։ «Ցովհաննեան դպրոցին նուիրում եմ իմ քարավանսարան, այն պայմանով, որ եթէ դպրոցն հայ հոգեւորականութեան ձեռին կ'լինի, եկամուտը գործադրուի դպրոցի պահպանութեան։ Եթէ փակուեց, կամ կառավարութիւնը ղեկը իր ձեռքը վերցրեց, այն ժամանակը քարավանսարան անցնում է իմ ժառանգների ձեռքը, այլ եւս իրաւունք չունին ստանալու եկամուտը իմ ժառանգների սեփականութիւնից»։ Այդ նկատի առած՝ հանգուցեալ Ցովհաննեանի ժառանգները արդէն փաստաբաններ են վարձել դատ բաց անելու։ Բագւում «Մարդասիրական ընկերութիւնը», որ մի չինութիւն ունի, 255,000ից աւելի ծախք է եղել վրան, հոգեւոր իշխանութեան խնդրի համաձայն մի տարի եկեղեցական-ծխական դպրոցը մէջը ձրի անվարձ տեղ տալով՝ պահել են. այդ մի տարի միաւը ցաւ է դարձել, դարձեալ գրաւել են, ամենաներքին յարկումը երկու փոքրիկ սենեակից բաղկացած միդասեան դպրոց բացել. իսկ ահագին չինութիւնը տեղական «Կ…» լրագրումը յայտարարել, որ վարձով տըրւում է։ Արդէն այդ մասին «Մարդասիրական ընկերութիւնը» բողոքել է, փաստաբաններ է վարձել։ Այդ և դրա նման չինութիւններ չատ են խլել. ինչպիսին է Շուշում։ Արդէն գրել էի, որ Շուշիի առաջնորդ Գարեգին Վ. Սաթունեանը գնալով Շուշի և երկու տարի այնպիսի գործեր կատարեց, որ կուչառակեր եւ չար գրագիրների խարդաւանքներին զոհ գնաց. այժմ այստեղ է. Շուշեցիք ամէն չաբաթ, ամիս գրում են, որ բաց ի Գարեգին Վ. Սաթունեանից՝ ոչ մէկին առաջնորդ չեն ուզում. Ս. Կաթողիկոսն միացել է չուարած, որ այդպիսի մի ժողովրդական հոգեւորական պարապ իւր մօտ նստած է։ Այդ հոգեւորական, որ գիտէ տալ զկայսերն կայսեր եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ, Շուշի եղած միջոց հետաքրքրւում է դպրոցական եկեղեցական գործերով՝ տեսնում է, որ մի քանի տասնեակ տարի առաջ ոմն՝ հանգուցեալ Արիստակէս Խանդամիրեան կտակել է 10,000 րուպլի մի եկեղեցի չինելու և տոկոսները չատանալուց օգնել եւ թեմական հոգեւոր դպրանոցին, որ ընտիր քահանայացուներ պատրաստեն։ Այդ կտակի գումարը որ պետական բանկումն է լինում, տեսնում է, որ 57 հազար րուպլի է դարձել. և ի՞նչ էք ասում, վարդապետը ոգեւորւում է, կանչում է կտակակատարներ, Պ. Պ. Բարս Բեգլարեանին, Շուշիի ամենահարուստներից մէկին այժմ հանգուցեալ, և Ցավր-բէկ Օրբելեանցին, խնդրում որ օգնեն ստանալու այդ գումարը, — պատճառը որ որդին չի կամենում տալ։ Վերջապէս ձեռք է բերում այդ գումարն եւ տեսնելով թեմական դըպրոցի խարխուլ դրութիւնը, մօտիկ գտնուած եկեղեցական գետնի վրայ թեմական դպրոցի համար մի երեք յարկանի ահագին վիթխարի չինութիւն է կանգնեցնում, սրբատաշ, սպիտակ կարծր քարից, որի վրայ ծախսում է 26 հազար րուբլի, այժմ 200 հազարից աւելի են գնահատում։ Ս. Կաթողիկոսը Շուշի եղած ժամանակը կոնդակով պատուիրում է, որ չուտափոյթ թեմական դպրոցը փոխադրուի նոր չինութիւնը։ Եւ ինչե՞ք կարծում. մինչեւ փոխադրուիլը, դըպրոցների դռների բացուիլն, որ սեպտեմբերի 25ին է լինում, Գանձակի նահանգի ժողովրդական տեսուչ Եակիմովը [յոյն] գալիս է պահանջում է այդ նոր չինութիւնն, որ պէտք է յանձնեն իրեն, ասելով [illegible] անունով է չինուած։ Շուշիի յանձնաժողովը մերժում է տալ, քանի որ թեմական դպրոցի անունով է չինուած և եկեղեցական-ծխական դպրոցները փակուելուց երեք տարի յետոյ են չինել թեմական դպրոցի անունովը։ Չի լինում, բռնի խլում են։ Ս. Կաթողիկոսը բողոքեց այդ մասին անցեալ չաբաթ Կովկասի Պ. կառավարչին եւ Մ. Եանովսկուն, որ դպրոցները փակուելուց յետոյ է չինուել և թեմական դպրոցի անունովն է, տեսնենք ապագան ինչ կ'լինի, կ'հաղորդեմ։

Զմռնամ յիչելու, որ Գարեգին Վրդ. այդ 57 հազար րուբլու միացեալ 31 հազար րուբլին էլ յատկացրել է, այդ նոր չինութեան առաջ պարապ գետնի վրայ մի եկեղեցի կառուցանել ի յիչատակ հանգուցեալ Ա. Խանդամիրեանի, որ առաւօտեան աղօթքը միշտ մէջը կատարին աչակերտները։ Բոլոր դպրոցները այսպիսի օրի են ենթարկուած։ Արդէն ամէն տեղ էլ դատարանի միջոցով յետ պահանջում են եկեղեցական կալուածներն և դրամները. տեսնենք ապագան ի՞նչ կ'լինի. դարձեալ կ'հաղորդեմ ձեզ ի գիտութիւն Բիւզանդիոնի ընթերցողներին։

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՅ ԼՈՒՐԵՐ

*** Ս. Կաթողիկոսի Ս. Պետերբուրգ գնալը չէ ստուգուած։ Ս. Կաթողիկոսն ո՛չ հրաւիրուած է, ոչ էլ մտադիր է գնալու։ Այդ լուրը տուեց Տփղիսի Նովոյէ Օբոզրէնիէ լրագիրն, եւ այն տեղից վեր առել է Բիւզանդիոն։

*** Կաթողիկոսը ամսոյս վերջին կ'գնայ Տփղիս, եւ այս ձմեռը այնտեղ կ'մնայ, եւ բոլոր հարցերը դպրոցական եւ այլ հոգեւոր գործեր, պէտք է Կովկասի կառավարչապետի միջոցով յայտնել Թագաւոր կայսեր, որ իւր իրաւունքները սահմանափակել են. մանաւանդ չատ եկեղեցական, վանքապատկան դպրոցներ կալուածներ ձեռքից խլելը, են։

*** Ամէն տեղից ցաւալի լուրեր են գալիս, որ առաջնորդ չունին. Շամախուց, Բեսարաբիայից, Շամախուց և այլ տեղերից։ Կան եպիսկոպոսներ, որոնց ռուս կառավարութիւնը տակաւին թոյլ չի տալիս, Տ. Տ. Սուքիաս եւ Ներսէս արքեպիսկոպոսները. իսկ մընացեալները ապիկար են։ Տ. Սարգիս և Արիստակէս արքեպիսկոպոսներն էլ Սինոդի անդամ են։

*** Երեմիա եպիսկոպոս Գալստեանի մահուան տարելիցի օրը ամսոյս 6ին Տ. Տ. Ղեւոնդ և Համազասպ վարդապետները գնացին Հռիփսիմէի վանքը հոգեհանգիստ կատարեցին գերեզմանի վրայ։ Այդ միջոցին Երեմիա եպիսկոպոսի քարտուղար Մեսրոպ Վ. Տ. Մովսէսեանը գնաց գերեզմանի վրայ լաց եղաւ, իրեն ծեծեց, որ մեռել է։ Բայց մեզ վրայ անախորժ տըպաւորութիւն թողեց երբ ասաց. «Սրբազան, վե՛ր կաց տես ինչ անտիրութիւն է տիրում Ս. Էջմիածնումը»։ Ի՞նչ է նչանակում այս խօսքերը. ի՞նչ անտիրութիւն կայ. միթէ Երեմիա եպիսկոպո՞սն էր Ս. Էջմիածնի տէրը։ Ո՞ւր վեր կենար Երեմիան, վեր կենա՛ր … իրեն նամակներ գրել տար, որ սիրտը հովանար։ Մեզ վրայ այդ խօսքերը անախորժ թուաց։ Մի քանիսին պատմելով՝ նրանք ասացին, որ նոյն վարդապետը Տ. Տ. Նահապետ և Վահան վարդապետներին տարագրելուց յետոյ գնացել է ասել դարձեալ Երեմիայի գերեզմանի վրայ. «Սրբազա՛ն, վե՛ր կաց տե՛ս, Նահապետին և Վահանին տարին. և դո՛ւ ասում էիր. «Պէտք է տեսնեմ նրանց հեռացուիլն Էջմիածնից, Սուքիասի և Ներսէսի պէս»։

*** Ցայտնի է, որ Եսայի և Ցուսիկ անդամները նոր են նչանակել Սինոդի անդամ։ Այժմ ինչպէս լսում ենք՝ նրանք կամենում են հրաժարուիլ անդամութիւնից։ Եսայի եպիսկոպոսը պատճառ է բերում թէ հիւանդոտ է, վախում է կաթուածահար լինի. իսկ Ցուսիկ վարդապետը ասում է տկար է, մինչեւ անգամ բժիշկ Խաչատրեանից վկայական է ձեռք բերել։ Արդէն հանելուկը բացուել է վերջնոյս։ Նա կարծելով թէ Ս. Կաթողիկոսը ոխ ունի, իւր եկեղեցական պատմութեան մէջ Կաթողիկոսի Պատրիարքութեան մասին անտեղի գրածների համար եպիսկոպոս չպիտի ձեռնադրի, հրաժարւում է։ Մէկ էլ Բիւզանդի քէֆերը սիրտը ուզում է, կամենում է Բիւզան [Պէսարապիա] գնալ։ Երեւի անհանգիստ է լինում, որ միտն է բերում կապոյտ … օտար օրիորդները։

*** Այստեղ պարապ նստած է Անանիա եպիսկոպոսը, որը տարեկան 400 րուպլի է ստանում, միացեալ ուտել ու խմել վանքիցն է։ Այդ դեռ բաւական չէ, դիմում է Ս. Կաթողիկոսին, որ ռոճիկը աւելացնի։ Անանիա եպիսկոպոսը ձեռնադրուել է հանգուցեալ Կիւրեղ եպիսկոպոս Սրապեանի խնդրին համաձայն, որը Անանիա Երեւանի փոխանորդ լինելով թոյլ չտուեց հանգուցեալ Կիւրեղ եպիսկոպոսի հոգեհանգստի ժամանակ թեմական դպրոցի ուսուցիչ Ներսէս Տէր-Կարապետեանը ճառ կարդայ։ Կիւրեղ Սրբազանի լաւութեան փոխարէն՝ նա անարգեց յիչատակը ճառ չկարդալովը։ Այդ եպիսկոպոսը, որ ձեռնադրուել է Տաթեւի վանահայր լինելու, չի բարեհաճում գնալու։ Տաթեւի վանահայր եղած ժամանակը, ինչպէս ասում են, 36 հազար րուբլի ժողովել է, զանգակատունը չինելու։ Կէսը գործադրել է ւ կէսը սեպհականացրել է. դեռ մինչեւ օրս քննիչ չէ նչանակուել նրա վրայ։

*** Զարմանալի է Սինոդի անդամների արարմունքը, երբ որ մէկ խեղճ միաբանի վրայ մի փոքր կասկած է լինում, իսկոյն քննիչ են նչանակում։ Բայց Անանիայի պէս եպիսկոպոսները, ազատ համարձակ ման են գալիս, և դեռ իրենց պաչտպանող եպիսկոպոսներին էլ արտասուրում։ Երկու գրագիր ամբողջ Ղարաբաղ թեմը քանդեցին, Սինոդը լաւութեան է տուել, սա ցաւալի է, չէ՞ . . .

ԱՐՑԱԽԵՑԻ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԳԵՐՄԱՆՔ Ի ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Բ.

ԱՐԴԻՒՆՔԸ [*]

Ձեռներիցութեան ոգին ես զարթեաւ ի մեզ։ Ցայտնի է թէ մեր գաւառին ապրուստի մեծագոյն և կարեւորագոյն միջոցն է մանուսայագործութիւնն. արդ ատոր կարեւոր նիւթն և ատաղձը — մանածը — ներկելու համար, ներկի ահագին սպառում կայ։ Ներկի այլ եւ այլ տեսակները Պոլսէն կուգային, չատ սուղ. և բնականաբար սուղ կ'ծախուէր ապրանքն ալ. և չհաղէտք հիմնականին 10-20 անգամը կ'վճարէին։ Բաուկի եւ Սգրօհի չնորհիւ՝ մերայինք ուղղակի յարաբերութեան մտան գերմանական գործարաններու հետ, և հետզհետէ սովրեցան ամէն ինչ կեդրոնէն գնելու, աղբիւրէն՝ ակէն խմելու։ Այսպէս մանածն այժմ բերել կուտան Զուիցերիոյ, Իտալիոյ, Անգլիոյ հրապարակներէն, նոյնպէս օճառը, խահուէն, չաքարն և մանիֆաթուրան։ Վերջերս Եօպսէն և Ցիմմըր, Ֆրանքֆօրդի երեւելի քիմիական նիւթոց գործարանատէրք, գործակալութիւն մը հաստատեցին գերման դեղեր ներածելու համար, որ այժմէն վանած է հրապարակէն անգլիական և գաղղիական դեղերը։ Զմռնանք Սինկըրի … գործարանն՝ որ թէև մեր նիւթին հետ ուղղակի յարաբերութիւն չունի, բայց կ'արժէ յիչել որ գերմանացի Պարոն Նայտլինկըրի Թուրքիոյ ընդհ. գործակալութիւնը ստանձնելէն ի վեր, խիստ արագ ծաւալ ստացաւ և ամէն աւանի, քաղաքի մէջ գործակալութիւն մ'ունի, որ չափական վճարումով քիչ ժամանակ մէջ կ'ապահովէ ամէն համեստ ընտանեաց կարի մեքենայ մը։ Մարզուանու գործակալութիւնը տարին 350-400 հատ կ'վաճառէ և երբեմն բացառաբար 500[*]։ Արդարութիւնը պարտ կ'դնէ մեր վրայ հոս բարձրաձայն յայտարարելու որ, տնտեսական տագնապին հետեւանօք երբ հրապարակը նեղուեցաւ, գաղղիական եւ անգլիական տուներ վարկը [գրէտի] վերուցին մեր վաճառականներէն, իսկ գերմանական տուներ աւելի մօտեցան և կարեկցութեամբ երկար պայմաններ ժամներ և նպաստաւոր պայմաններ չնորհեցին մերայնոց. և հետեւանքն այն կ'ըլլայ որ անոնք չահեցան եւ հետզհետէ կ'չահին մեր հրապարակը։

*** Այս գաղթականութեան մէկ ուրիչ երեւոյթն է անոնց մեզի այնչափ մօտ գալը, որ բաց ի երկուքէն՝ բոլոր Գերմանացիք ալ թէ հիններէն և թէ նորերէն, Հայոց հետ կապուած են խնամութեամբ. գերմանուհիք կ'ամուսնանան մեր երիտասարդաց եւ գերմանք հայուհեաց հետ։ Այսպէս ամէն տեսակէտով իրենց չահերը միացուցած են տեղացւոց հետ, զանոնք յարգելով միչտ և օգնական ու սատար հանդիսանալով անոնց։ Անոնց տղաքները մեր դպրոցները կ'յաճախեն. պատուական հայերէն կ'խօսին և ծնողք մեր սրբարանները կ'դիմեն։ Հայ Թոռնիկներ ունեցող Գերմաննե՞ր և գերման Թոռնիկներ ունեցող Հայե՞ր . . . զարմանալի չէ՞ն։

*** Թէ Մ. Մէց և թէ Բաուկիները, հայր և որդիք մեծապէս օգնած են նաև տեղացի ազգայնոց տոհմային գործոց կարգադրութեան համար, առատապէս սատարելով անոնց կրթական և կրօնական հաստատութեանց։ Բաց աստի Մ. Մէց առաջարկեց ժամանակին՝ իրենց գերման ուսուցիչ մը ուղարկել, գերմաներէն ուսուցանելու համար և կ'քաջալերէր որ՝ այն ժամանակուան գերման հովուին, Բաադօռ Շուարցի ուղարկեն զայն, որ սովորելու համար, խոստանալով որ վերջը պիտի նպաստէր իրենց ի Գերմանիա ընթացք մը աւարտելու։ Սամուէլ այդ պատուական մարդուն պատուական խրատներուն միայն մէկ անհատ մը անսացած է, հանգուցեալ Պարսամ աղա Մանիսաճեան, որոյ որդին նախ Շուարցի քով և ապա ի Գերմանիա ուսումն աւարտելով, Անատոլիա Գոլէճի բնական գիտութեանց բրոֆէսորն եղաւ։

Մ. Մէց Ամասիոյ Հայ-աւետարանական ժողովուրդն ալ կ'սիրէր և 17 տարի թոյլատրեց որ իր չինած մեծ չէնքին վարի յարկին երկու սրահներն ալ գործածեն իբրև ժողովարան և դպրոց և վերջն ալ անոնց վաճառեց խիստ նպաստաւոր պայմաններով։ Սոյն միջոցին Հայ-Աւետ. վարժապետին ամսականն ալ ինքը կ'վճարէր տարեկան 60 ոսկի, մանաւանդ Գրիգոր վարժապետ Շահինեանի օրով, մինչեւ անոր մահը։[**] Մ. Մէց տարեկան 40 ոսկւոյ գումար մ'ալ յատկացուցած էր իր գործելու անկարող հաւատարիմ գործաւորաց և քաղաքին աղքատ տղայոց դպրոցական ծախուց և տնանկներու օգնութեան համար։

Ահա՜ մարդիկ, որոց կեանքը կ'արժէ ուսումնասիրել և օրինակել. Մէց մը և Կէօրկ Բաուկ մը, իրենց կեանքով չատ մը ճարտասան քարոզներէ աւելի կ'արժեն եւ չատ աւելի՝ կարգ մը փքոցուռոյց յայտարարութեամբք և յաւակնութեամբք հրատարակուած արուեստի եւ գիտութեանց վերաբերեալ գրքերէ, քանի որ ասոնք զուրկ են գործնական ըլլալէ։

Գ.

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Գերման ազդեցութեան եւ ազգութեան տաճկաստանի մէջ յարաճուն աճումը պէտք չէ յուսահատութիւն առթէ մեր երկրին արհեստաւոր եւ վաճառական դասուն։ Այն աղօրէպաններն՝ որք կ'ընդդիմանային առաջին ալիւրի գործարանին հաստատութեան եւ այն ամէն չարագուչակ յոռետես մարգարէները՝ պիտի զարմանային տեսնելով 100էն աւելի այն գործարանները գիչեր ցորեկ գործի վրայ, միեւնոյն ժամանակ հասարակ աղօրիներն ալ բազմացած, նոյնպէս անդադար աղալով զբաղած. եւ բաց աստի մինչեւ իսկ չպիտի յիչէին որ անանկ խօսք մ'ըսած ըլլան։ Նոյնպէս պիտի լինի ամէն նորութեանց համար որք կ'մտնեն մեր մէջ. քաղաքակրթութեան տարբերէն ո՛չ ինչ կայ վնասակար. անոնք որ փորձուած են ուրիչ երկիրներու մէջ եւ օգտակարութիւննին հաստատուած, պատճառ չկայ որ մեր երկրին մէջ վնասակար ըլլան։ Երկաթուղիին գալն ալ նոյնպէս մեծ օգուտներ պիտի ընծայէ։ Եւ այժմու գերման գաղթականութեանց չինիչ և օգտակար օրինակն՝ յուսանք թելադիր պիտի ըլլայ մեր երկրագործաց որդեգրել այդ գործիներն եւ անոնց գործածութիւնն արագարար մտցնել՝ պիտոյից և հանապազօրեայ զբաղմանց մէջ։ Պիտի աչխատին անչուչտ իմաստասիրել Գերմանաց անասնաբուծութեան, մեղուաբուծութեան ամէն կերպերն, և տաբեններ պիտի ցուցնեն թէ՝ երկիրն որ արդէն պտղաբեր և բարգաւաճ է, միոյն տեղ պիտի բերէ հարիւրապատիկ, բիւրապատիկ։

Ուստի այժմէն քաջալերեցէք մեր ազգայիններն որ գերմաներէնը ծրագրի կանոնաւոր դասուց մէջ դնեն և փոխանակ սորվեցնելու ամուլ գաղիերէն մը, ուղղակի իրենց ապրուստին օգնող լեզու մը սորվեցնեն։

Ամասիա. Լ. Պ.

[*]. —Տար. երէկի թիւէն և վերջ։

[*]. — Ինչպէս յայտնի է, Սինկըրի մեքենայք անգլեւամերիկեան արտադրութիւն են, կեդրոնական գործարաններ ունենալով թէ՝ ի Նիւ-Եօրք և թէ՝ ի Կլասկօ, և գերմանական ուչիմ գործունէութիւնը ժողովրդին համար չահաւորապէս կ'ծառայէ անգլեւամերիկեան ճարտարագործութեան։ Զարմանալի չէ ուրեմն որ այս յոյժ օգտակար հաստատութեան գործարաններէն մին 10,000, միւսը 12,000 գործաւոր ամէն օր աչխատցնելով հանդերձ, հազիւ կ'րաւեն տարուէ տարի աճող խնդրանքին։

[**]. —Գրիգոր վարժապետ Շահինեան գաւառացի ինքնաբոյս հանճարի խիկարիպ մէկ պատկերն էր։ Ինք բնիկ Խարբերդցի էր և ուսած էր Տր. Համլինի հաչակաւոր դպրոցին մէջ ի Պէպէք։ Դպրոցը ձգելէն յետոյ վարժապետութեամբ զբաղեցաւ մինչև իր մահը, մեռաւ յԱմասիա 1883ին 60 տարեկան։ Ինքնօգնութեամբ անգլերէնի մէջ աւելի ես զարգացած և Արաբերէն եւ Պարսկերէնն ալ իւրացուցած էր, քաջ կ'խօսէր երեքն ալ։ Անգլիացի ազնուական մը, երբ Լոնտոն կը գտնուէր ինք, խոստացած էր իրեն սատարել երկու գործոց տպագրութեանը համար. մին՝ Արաբական գըրականութեան հրաչակերտն և կրօնից մատեանը նորոգ թարգմանեալ բնագրէն յԱնգլիերէն, կարեւոր ծանօթութեամբք և գիտելեօք, անհամեմատ գերազանց G. Saleի ծանօթ թարգմանութենէն։ Երկրորդը՝ Անգլիերէն թարգմանութիւնն երեւելի արաբերէն բառարանին Գամուսի. հանգուցեալը կատարելագործած և ընդարձակած էր Ֆիրուզապատիի այս երեւելի գործը, սրբագրելով չատ տեղերն, և զանոնք դասական հեղինակաց գործերէն բերած վկայութիւններով հաստատելով. թէև բնաւ տեսած չէր Ահմէտ Ֆարիս էֆ.ի Գամուսի սխալներուն վրայ հըրատարակած Ճէնաէօս…։ Խեղճ մարդը 20 տարիէն աւելի աչխատած էր այս գործոց վրայ և կեանքը մաչեցուցած, երբ բարեսիրտ ազնուականը կ'մեռնէր անդին և իր ժառանգք կը զլանային վճարել տարեկան չնչին գումար մը, միեւնոյն ժամանակ առաջնութիւն տալով Անգլիացիի մը պատրաստած գործին։ Խեղճ մարդը յուսահատ և ճարահատ ինքզինքը բժըչկութեան տուաւ և թարգմանեց յանգլ.՝ արաբերէն բժշկական գրքերէն զոմանս, մեծաւ մասամբ Պէյթարին։ Արժանաւոր յաջորդ մը Ամասիացի Ամիրտովլաթ հայ բժշկապետին։ Իր գործերն անհիմից ձեռքով կ'փճանան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ Ի ՍԸՎԱԶ

ՍԸՎԱԶ, 18 Նոյ. 98.

Ամսոյս 2ին ժամ 9ին քաղաքս հասաւ Առաջնորդ Ս. Հայրն, իրեն հետ ունենալով Զարդարեան Տ. Գրիգոր Հայրն, որ քահանայացուները տարած էր գաղտագողի և իր գրագիրը՝ Բիրիչեան էֆ։ Երկու եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդք, մէկ մէկ քահանայով, փութացած էին դիմաւորել քաղաքէս իբր 3 ժամ հեռու Սէօյիւտլիւ-Խան ըսուած տեղը։ Կուսակալն իր կողմէ ղրկած էր Փափազեան էֆ.ն, մասնաւոր կառքով։ Կառավարական տիպար-ագարակին մէջ քառորդի մը չափ հանգիստ կ'առնուն եւ սուրճ կը հրամցուի։ Խուռն բազմութիւն, դըպրոցներու ուսանողք, ուսուցիչներով և ազգ. Որբանոցի որբերը քաղաքէս քիչ հեռու կեցած էին դիմաւորելու, և երբ հասաւ առաջնորդութեամբ խումբ մը ձիաւոր ոստիկաններու, երգեր երգուեցան։ Քանի մը վայրկեան ազդին, կազմուէր հիւրանոյին մէջ Պէլէտիյէի Րէիս էֆ.ին հրաւիրանօք, դարձեալ հանգիստ առին և սուրճով պատուասիրուեցան։ Հոս էին մեր աղներէ մի քանին, ուրկէ երբ կառաւանը կազմուեցաւ, 20 կառքեր կ'հետեւէին։ Թափօրը կառավարական պալատին առջեւ հասնելուն, զինուորական նուագածուաց խումբն սկսաւ նուագել, եւ Ն. Սրբազնութիւն կառքէն իջնելով փութացաւ կուսակալին քով, իր չնորհակալիքն յայտնելու. ապա վերադարձաւ առաջնորդարան։ Ժողովրդեան խանդավառութիւնն աննկարագրելի էր հոս։ Սրբազանն, արդէն ծերունի և յոգնած, ստիպուեցաւ երկու ձեռները կարկառած գրեթէ 1 ժամ ոտքի մնալ։ Ներկաներէն ոմանք տեսնելով որ ասոր վերջը չպիտի գայ, արգիլեցին և վեր ելաւ հանգստանալու։ Հոն ալ, ինչպէս և քանի մը օր յաջորդաբար, այցելութիւններ ընդունեց և փոխադարձ այցելութիւններ տուաւ։

*** Նոր ոգեւորութիւն եւ եռանդ մը կայ մեր Ս. Հօր քով. առաջին առթիւ իսկ իրեն այցելողներուն կ'յայտնէր որբերու խնդիրն։ Երեք օր եօք, քանի որ առ այժմ չէնք կառուցանելն անկարելի է, պատրաստ ազգ. չէնքերը պտտեցաւ, և որոչեց որ Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ բակին մէջ, Ներսեսեան դպրոցն ըլլայ։ Թաղ. Խորհուրդն ալ «իրեն նեղ եւ որբերու տեղ» ըրաւ, ինչպէս ասկէ առաջ բացուած Որբանոցն ևս հիւրընկալած էր։ Քաղաքին մէջ, եկեղեցւոյ մը քովիկը, ուր յարմար գետիններ ևս պակաս չեն, ապագային պէտք ըլլալիք չէնքերը կառուցանելու, յարմարագոյն վայրն էր արդարեւ։ Խնամակալութիւն մը կազմուեցաւ, որ նախնական պատրաստութեամբ, [անկողին, հանդերձ, ճերմակեղէն, ևն.] կ'զբաղի, ամէն օր նիստ ընելով։ Երբ սկսի հիւր որբերն հաւաքել, Վանքի 30 որբերն ալ պիտի գան միանալ, ծախքն ու եկամուտը միացնելու ուղիղ տրամաբանութեամբ։ Աւելի պիտի ունենամ հետզհետէ գրել այս մասին, որբերու պատսպարման և յառաջդիմութեան նախանձախնդիր Բիւզանդիոնի. բայց անցողակի ըսեմ թէ երբ չատերու խորհրդով, փորձառու, ըստ բաւականին գործունեայ եւ քիչ չատ կարող մէկը կ'ուզուի պաչտօնի կոչել յանձնախումբ Խնամակալութեան, մէկուն նախանձը չի տանիր և կ'յաջողի նոյն իսկ գրուած պաչտօնագիրը պատռել տալ։ Արդեօք որբերու գո՞րծն ալ անձնական նկատումներու պիտի ծառայէ եւ նորանոր երկպառակութեանց դո՞ւռ պիտի բանայ։

*** Ցաջորդ կիրակին, Ս. Հայրն, իր անդրանիկ օրհնութիւնները տըւաւ, խօսելով նաև առաքինութեան և բարեգործութեան վրայ, աչքի առջեւ ունենալով որբերը։ Հոծ բազմութիւն մը ներկայ էր։ Գերմանական-զուիցերական որբանոցներու որբերն ևս զրկուած էին, ինչպէս ուրիչ անտեղ։

Ց. Մկ. Գ.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ Կ'ԴԱՌՆԱՅ

Օրուան է'ն կարեւոր լուրն այսօր ո՛չ Տրէյֆիւս է յաւիտենական, ո՛չ Սպանիոյ և Ամերիկայի միջեւ հաչտութեան կնքումն է վերջնական, ո՛չ ալ Հնդկաստանի ապստամբութիւնն է պարբերական։ Օրուան լուրն իրաւ խոչոր լուր մ'է, որ ներկային համար ալ, ապագային համար ալ, ծանրակչիռ հետեւանքներով լեցուն կրնայ ըլլալ։ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ յարաբերութեանց խանգարումն օրուան մեծ դէպքն է Եւրոպայի մէջ։ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ մէջ, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ, նաև Անգլիոյ և Իտալիոյ մէջ, ուրիչ բանի վրայ չեն խօսիր այսօր։ Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Աւստրիոյ Վարչապետ Կոմս Թուն, Գերմանիայէն կարգ մը աւստրեան հպատակներու արտաքսուելուն վրայ Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին լեհ եւ չեհ անդամներուն հարցապնդման պատասխանելով, ազդու լեզու մը գործածեց։ Ի սկզբան խօստովանեցաւ թէ կառավարութիւններ իրենց անհաճոյ եղած օտարահպատակներն արտաքսելու իրաւունքն ունին։ Բայց յարեց թէ Աւստրիոյ արտաքին գոր-

ծոց պաշտօնարանը քանիցս խիստ բողոքներ ըրած է գերման կառավարութեան, եւ ի պատասխանի, հաւաստիք տրուած են թէ գերման պաշտօնեաները եռանդը պիտի չափաւորեն։ Բայց Կոմս Թուն յարեց որ եթէ այս հաւաստիք ի դերեւ ելնեն, եւ եթէ անհաճոյ օտարականները դէմ ոստիկանական պարզ միջոցներէ աւելի բան մ'ըլլան այս արտաքսումներ, այն ատեն ինք, Կոմս Թուն, աւստրեւմաճառ հասարակային կառավարութեան հետ համախորհուրդ, պիտի չվարանի պաշտպանել աւստրեան հպատակներու շահերն, և ի հարկին փոխադարձութիւն պիտի ընէ՝ ինքն ալ նոյն տեսակ միջոցներ ձեռք առնելով աւստրեան հողին վրայ գործող գերման հպատակներու դէմ։

Ահա՛ շատ անսովոր լեզու մը՝ բարեկամ Տէրութեան մը կողմէ, նա՛ մանաւանդ դաշնակից Տէրութեան մը կողմէ։ Գերման մամուլին ազատական մասն ինքն եւս կ'քննադատէր գերման վարչութիւնն՝ այնքան խիստ վարուելուն համար աւստրեան հպատակ սլաւ փերէզակներու, և հասարակ բանուորներու կամ պարտիզպաններու դէմ։ Բայց Կոմս Թունի ազդու լեզուն ա՛յնքան վիրաւորեց գերման անձնասիրութիւնն որ գերման լրագիրներ հիմա կ'ըսեն Աւստրիոյ վարչապետին թէ Գերմանիա չի վախնար Աւստրիոյ սպառնալիքէն, թէ Աւստրիոյ մէջ բնակող գերման հպատակներ առ հասարակ դրամագլխի և խելքի տէր մարդիկ են, ուրեմն հոն բնակութեան մէջ Աւստրիա նոյնքան շահ ունի որքան Գերմանիա, մինչ գերման պաշտօնէութիւններուն վտարածը ռամիկ դասակարգի մարդիկ են, որք Գերմանիոյ համար աւելի բեռ են, ան։ Բաց աստի, կ'ըսեն գերման լրագիրք, եթէ Աւստրիա պալեր է Եռրեակ Զինակցութենէն, Գերմանիա կարող է ինքն իր գլխուն ճարը նայիլ, և ինքզինք առանձինն պաշտպանել, մինչ Աւստրիա Գերմանիայէն աւելի կ'կարօտի Եռրեակ Զինակցութեան, են։

Բայց այս արտաքսումներ լոկ տնտեսական պատճառով չեն. ցեղային պատճառներն ա՛լ աւելի զօրեղ են։ Այն աւստրեան հպատակներ կ'արտաքսուին որովհետեւ գերման չեն, սլաւ են։ Կոմս Թուն ալ, Աւստրիոյ Խորհրդարանին մէջ գերման տարրին պաշտպանութենէն յոյսը կտրած, ստիպուած է սլաւ տարրերուն, Լեհերուն, Չեխերուն, Սլովաքներուն թեր ելնել, և անոնց ամէնուն բուռն զգացումին գոհացում կուտայ, յայտարարելով որ եթէ Գերմանիա չդադրեցնէ իր այս զայրացուցիչ ընթացք, Աւստրիա նոյնը պիտի ընէ գերման հպատակներուն դէմ, ձեռան ո՛վ որ ալ տուժէ։ Գալով Եռրեակ Զինակցութեան, Հաւպսպուրկեան Տէրութեան մէջ միայն Մաճառներն և Գերմաններն են փափաքող անոր պահպանման։ Բոլոր սլաւ տարրեր հակառակ են։ Աւստրիոյ Լեհերը, հակառուս զգացումով, Եռրեակ Զինակցութեան յարեր էին։ Բայց Բրուսիա միջոցը գտաւ Լեհերն ա՛յնքան վռնդելու որ Աւստրիոյ Լեհերն ա՛լ պաղած ըլլալ կ'թուին գերմանական դաշնակցութենէն։ Հիմակ Աւստրիոյ մէջ շատեր կ'խորհին թէ կարելի է Ռուսիոյ հետ մտերմական համաձայնութեան մը գալ, և այն ատեն ի՞նչ հարկ «Գերմանիոյ լուծը» (?) կրելու։ Եւ ի՞նչ պիտի ընէ Գերմանիա, երբ իր երեք կողմը կազմուի Ֆրանսայի, Ռուսիոյ եւ Աւստրիոյ զինակցութիւն մը, կա՛մ Գերմանիոյ դէմ ուղղուած, և կա՛մ Գերմանիոյ նկատմամբ անտարբերութեան վրայ հիմնուած։ Արդէն Եռրեակ Զինակցութեան միւս անդամն, Իտալիա, չափէն աւելի պաղած ըլլալ կ'թուի, և քիչ քիչ Ֆրանսայի մօտենալ կ'խորհի։ Բայց մը եւս, ու Աւստրիա կրնայ բաժնուիլ նոյն դաշնակցութենէն, և Պիզմարքեան քաղաքականութեան հրաշակերտը մէջտեղէն կ'վերնայ՝ շնորհիւ այժմեան գերման վարչային մէթոտներու, կ'ըսեն հակագերման թերթեր։

Անգլիացիք կ'մխիթարեն Գերմանները, ըսելով թէ «Մեք առանձին մնալու ա՛յնքան վարժուած ենք որ չենք կարծեր թէ Տէրութիւն մը անպատճառ դաշնակցի պէտք ունենայ։ Բայց Գերմանիա քանի կ'երթայ իր չորս կողմը պաղութիւն կ'ձգէ, և այսքան առանձնութիւն գուցէ՝ Գերմանիոյ յատուկ պայմաններուն մէջ՝ վտանգէ զերծ չըլլայ։» Բրուսիա փոյթ չըներ Դանիոյ նեղանալը, անոր համար կ'շարունակէ դուրս հանել դանիացի հպատակները։ Բայց Աւստրիան փոյթ չընել աւելի ծանր գործ է, մանաւանդ որ Ռուսիա չէ դադրած Աւստրիան իր կողմը շահելէ, և ճիշտ այս պահուս Գերմանիա եւ Ռուսիա բնաւ աղէկ չեն։ Վիեննայի և Պերլինի կառավարական թերթերն և կէս-պաշտօնական հեռագրական գործակալութիւններն ինչ որ ալ ըսեն, Եռրեակ Զինակցութիւնն այս պահուս շա՛տ երերուն վիճակ մ'ունենալ կ'թուի։ Եւրոպական Տէրութիւններու նոյօրինակ համախմբում մը անհաւանական չի թուիր այլ եւս։

ԱԶԴ.—Եօթն տարեկան աղջկան մը համար տան մէջ գիշեր ցերեկ մնալու վարժուհի մը կ'ուզուի, որ գիտնայ փրանսերէն եւ դաշնակ։ Գոհացուցիչ ամսական։ Դիմել Խմբագրատուն։ 6—5

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ իր գահաճառով կ'յայտարարէ թէ բոլոր օտար պետութեանց հետ Գերմանիոյ յարաբերութիւնք անփոփոխ և բարեկամական մնացած են։ Կայսեր քաղաքականութեան գերագոյն նպատակն է հաստատուն պահել և ամրացնել աշխարհի խաղաղութիւնը։ Ասոր համար է որ կայսրը ջերմագին կ'ողջունէ իր սիրեցեալ բարեկամին՝ Ցարին վեհոգի նախաձեռնութիւնը զինաթափութեան դեսպանախորհրդոյ մասին։ Խաղաղութեան նպաստաւոր առաջարկութիւններն համակրութեամբ պիտի ընդունուին եւ խնամով պիտի քննուին։ Կայսրն յետոյ ցաւագին զգացումներ կ'յայտնէ Էլիզապէթ կայսրուհւոյն մահուան առթիւ։ Ցեռոյ ծայրայեղներու դէմ միջազգային դեսպանախորհուրդը յիշատակելով, յոյս կ'յայտնէ թէ այդ Խորհուրդ նպաստաւոր արդիւնքներ պիտի ունենայ։ Գերման կառավարութեան գործը պիտի ըլլայ տնտեսական յարաբերութիւնները զարգացնել ազգային ինչպէս անցելոյն մէջ, Գերմանիոյ և Չինաստանի միջեւ, որպէս զի գերման հպատակներու առեւտրական շահերը պաշտպանուին և միեւնոյն ատեն վաճառականութիւնն ընդարձակուի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ծանուցեալ օրինագծերէն երկուքը կ'վերաբերին բանակին, այսինքն բանակին կազմակերպութեան և հրամատարութեան նոր կեդրոններու հաստատման։ Գահաճառը կ'շեշտէ այս օրինագծերու ստիպողականութիւնը, դիւրացնելու համար բանակին մեծ գործն՝ որ կ'կայանայ խաղաղութիւնն ու հայրենիքը պաշտպանելուն մէջ։

— Ռայխսթագին ներկայացուած 1899 ի ելմտացոյցի հաւասարակշռութեան համար — նոր պէտքերու հետեւանօք — 35 միլիոն 605,012 մարքի յաւելում մը պէտք է, բաղդատմամբ 1897—98 ելմտացոյցին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷ եկած վերջին լուրերուն նայելով, զինաթափութեան դեսպանախորհուրդը գարունէն յառաջ տեղի պիտի չունենայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ օրուան խնդիրն է Բանակին նոր Օրինագիծը։ Վիլհէլմ Բ. Ռայխսթագին մէջ իր նաւային ծրագրերուն գտած նպաստաւոր ընդունելութենէն քաջալերուած, ցամաքային զօրքերուն յաւելման ծրագիր մը պիտի ներկայացնէ երեսփոխանական ժողովին, նկատելով որ միւս պետութեանց այս մասին նորանոր յաւելումները կամ կազմակերպութիւններն ստիպողական կ'ընեն գերմանական նմանօրինակ ձեռնարկ մը։ Մինչեւ հիմա մաս առ մաս հրատարակուած տեղեկութիւններուն վրայ կ'աւելցնենք ամբողջական ծրագրին համառօտութիւնը։ Երկու նոր զօրաբանակներ պիտի հաստատուին։ Առաջինը պիտի կազմուի արդէն գոյութիւն ունեցող 11րդ զօրաբանակէն, որ կ'բաղկանայ երեք զօրաբաժիններէ, եւ երկրորդը պիտի կազմուի 12րդ կամ Սաքսոնական զօրաբանակէն։ 11րդ զօրաբանակին, որոյ կեդրոնն է Քասէլ, կ'բովանդակէ Հէսի Մեծ Դքսութեան բրուսիական բանակին հայթայթած զօրքերը։ Զօրաբաժնի երեք սպայակոյտներ եւ պիտի հաստատուին նոր զօրաբանակի մը կազմութեամբ, եւ այս նոր կարգադրութեանց հետեւանօք, հրետանիոյ զօրագունդերուն եւ կիսաբաժիններուն թիւը մեծապէս պիտի աւելնայ բրուսիական բանակին մէջ—ընդ ամէնն 37 դաշտային հրետանիոյ զօրագունդեր եւ 18 դաշտային հրետանիոյ կիսաբաժիններ։ Զօրագունդերուն թիւը պակսեցնելով, կ'խորհուի աւելի օգտակար կազմակերպութիւն մը տալ հրետանիոյն, այսինքն թնդանօթաձիգ զօրաց։ Օրինագծին մէջ կայ նաեւ դաշտային հեռագրող զօրաց միակերպ կազմակերպութիւն մը։ Այս բոլոր փոփոխութիւնք 11,424 մարդոց եւ 2,859 ձիերու յաւելում մը ստիպողական կ'ընեն խաղաղութեան ատեն բրուսիական զօրաց վրայ, ինչպէս երէկ գրեցինք համառօտիւ։ Այս նորութիւն պիտի սկսի 1899 Հոկտ. 1էն։ Սաքսոնիոյ զօրքերն, որք արդէն հիմա կ'բաղկանան գրեթէ երեք ամբողջական զօրաբաժիններէ, երկու զօրաբանակի կազմակերպութիւն պիտի ստանան։ Խաղաղութեան ատեն Սաքսոնիոյ զօրաց թիւը պիտի շատնայ 2,073 հոգի և 887 ձի, եւ նոր փոփոխութիւններն հոս ալ պիտի ըլլան Բրուսիոյ մէջ մտածուած փոփոխութիւններուն հետ միեւնոյն ժամանակ։ Պաւիերիոյ մասին բան մ'ըսուած չէ։ Բայց որովհետեւ դաշնակցային պարտաւորութեամբ այդ Թագաւորութիւն ստիպուած է իր բանակին կազմակերպութիւնը փոփոխել միւս Գերման Պետութեանց հայթայթած զինուորներուն թուոյն համեմատութեամբ, կ'կարծուի թէ Պաւիերիոյ մէջ ալ փոփոխութիւններ պիտի ըլլան որք առ այժմ յետաձգուած են միայն։ Նացիոնալ Զայդունկ կ'գանգատի որ Նոր Օրինագծին առթիւ մինչեւ հիմա հրատարակուած հատակոտոր տեղեկութիւններէն կարելի չէ կատարեալ գաղափար մ'ունենալ ըլլալիք փոփոխութեանց վրայ։ Նոյն օրաթերթ կ'եզրակացնէ թէ Պաւիերան մէկ կողմ թողլով, Գերման բանակին վրայ 14,000 նոր զինուորներու յաւելում մը պիտի ըլլայ աստիճանաբար։ Նախ պիտի աւելնայ քանի մը տարի առաջ կազմուած հետեւակազօրաց վաշտերուն թիւն և պիտի պակսի աւելի հին վաշտերուն զօրաց թիւը։ Երկու նոր զօրաբանակներու կազմութենէն զատ, փոփոխութեանց գլխաւորը պիտի ըլլայ թնդանօթաձիգ զօրաց կամ հրետանիոյ արմատական վերակազմութիւնը։ Վերջապէս, արմատական կուսակցութեան պետ Մ. Րիխդէր կ'եզրակացնէ թէ Գերմանիոյ զօրաց թիւը պիտի ըլլայ խաղաղութեան ժամանակ 573,000 [Մինչեւ հիմա 557,093 էր]։ Պատերազմական ելմտացոյցն 512 միլիոն մարքէ պիտի բարձրանայ գրեթէ 520 միլիոն մարքի, և 1900ին [illegible] 8 միլիոն մարք աւելի պիտի ըլլայ։

ՖԱՔԻՐ ՄՈԼԼԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ. — Հնդկաստանի մէջ բնիկներու նոր ապստամբութիւնն հետաքրքրական ըրած է ներկայ շարժման գլխաւոր Ֆաքիր Մոլլային անցեալը։ Վերջին ապստամբութեան զսպուելէն ետք Ֆաքիրն ապաստանեցաւ ի Քոհիստան, ուր առիթ մը կ'սպասէր շարժումն սկսելու համար։ Պատահաբար Հոկտ.ի վերջերը պատգամագիր մը զրկեց Տիրի Նավապին, յորդորելով զինքն որ իբրեւ ճշմարիտ հաւատացեալ նոր կրօնական պատերազմ մը մղանայ Անգլիացիներուն դէմ, և հակառակ պարագային սպառնաց Տիրի վրայ յարձակիլ։ Այս պատգամագրին կարեւորութիւն չը տրուեցաւ մինչեւ որ Ֆաքիրն երեւցաւ ի Միանտանի, Սուազ գետին ափանց վրայ Շաքտարայէ 40 մղոն վեր։ Նախ 200 Քոհիստանցի ունէր, այսինքն այն գաւառէն որ բրիտանական հակակշռի շրջանակէն դուրս կ'գտնուի։ Իր մարդիկն հասան 600ի, երբ Ագի-Խէլի քանի մը գիւղացիք եկան իրեն միացան։ Այդ միջոցին ի Չիդրալ կ'գտնուէր Անգլիոյ քաղաքական գործակատար Տին հազարապետ, բայց խելոյն ետ դարձաւ, Նավապն իր ճամբուն վրայ տեսնելով, և յորդորեց այս վերջինն [Տիրի Նավապը] որ բանակ մը պատրաստէ Ֆաքիրին դէմ գործելու։ Մալաքանտի [Սուատին Սուազի հովտին մէջ] բրիտանական պահնորդներուն իմաց տրուեցաւ եւ ամէն պատրաստութիւններ տեսնուեցան յառաջ խաղալու։ Մալաքանտի և Շաքտարայի մէջտեղ ի Խար գտնուած անգլիական զօրագունդին վրայ յաւելումներ եղան, և հաւանական երեւցաւ թէ դիւրին պիտի ըլլար ցրուել Քոհիստանցիներն, երբ յանկարծ անցած Ուրբ. օր Ֆաքիրն յառաջացաւ արագ արագ Սուազի հովտէն 20 մղոն վար։ Բայդայի մօտ գետէն անցաւ, և յարձակելով Նավապին հպատակ Շամոզայիներուն վրայ՝ յաղթեց անոնց։ Նոյն իսկ այն ատեն ալ ըսուեցաւ թէ 200 հոգի ունէր միայն, բայց իր յաջողութեան վրայ անոր կողմն անցան տեղական ցեղերուն մէկ մասը։ Ֆաքիրը վախնալով որ իր գործ կ'վտանգուի երբ ուղղակի Շաքտարայի դէմ քալէ, շարժեցաւ դէպ արեւմուտք Նիքքի-Խէլ հովտին մէջ, և այսպէս գնաց ցեղի մը քով որ անցեալ տարի մասնակցած էր ապստամբութեան, թէեւ յետոյ հպատակութիւն յայտնած էր Անգլիացւոց բարեկամ Տիրի Նավապին։ Կը կարծուի թէ Ֆաքիր Մոլլային նպատակն է ձեռք ձգել Սալայ կիրճն, որ կ'տանի դէպի Վարայ, Տիրէն 30 մղոն հարաւ, Չիդրալի ճամբուն վրայ։ Եթէ յաջողի այդ կէտն անցնիլ, պիտի ընդհատէ Շաքտարայի և Տիրի հաղորդակցութիւնն և Նավապն (Անգլիացւոց բարեկամը) առանձին պիտի մնայ։ Այս վերջինը սակայն փութով զօրք ղրկած է Ֆաքիրին դէմ։ Կառավարութիւնն ալ լիովին պատրաստ է օժանդակելու։ Խարէն ի Շաքտարա շարժած են անգլիական զինուորք, ուր պիտի դիտեն թշնամւոյն բոլոր շարժումները։ Հիմակ Անգլիացւոց համար վախնալիք կէտն այն է որ մի գուցէ Տիրի ցեղերն ապստամբին Նավապին դէմ, բայց առ այժմ յուսահատելու պատճառ մը չը կայ։ Ֆաքիրին յաջողութիւնը, նոյն իսկ եթէ առժամանակեայ ըլլայ, կ'ապացուցանէ թէ Հնդկական սահմանագլխին այդ մասին մէջ ո՛րքան անդոհացուցիչ է ընդհանուր կացութիւնը։ Մէկ մինակ կրօնային առաջնորդ մը կրնայ սպառնալ Չիդրալի ճամբուն անդորրութեան ափ մը բրբռնակ մարդերով, որոց դէմ անգլիական Հնդկաստանի կառավարութիւնը կ'փութայ զօրքեր հասցնել Սուազի հովտին իր մնայուն պահնորդները զօրացնելու։ Ֆաքիրն անշուշտ ետ պիտի մղուի, կ'ըսէ Թայմզ, բայց դարձեալ ազատ կրնայ ըլլալ վերանորոգել իր ռազմագիտութիւնն ուէ ժամանակ, ցեղային մտահոգութիւն եւ անհանգստութիւն պատճառելով կառավարութեան։ Եթէ Չիդրալի մէջ պահնորդներ ունենալու քաղաքականութիւնն անհրաժեշտ է, հետեւաբար հարկ կ'ըլլայ նաեւ զինուորապէս գրաւել Շաքտարայի և Տիրի միջեւ գտնուած երկիրը։ Այս կերպով հետեւակներու ամբողջ զօրախումբ մը պէտք է փակել սահմանագլխի հին գծին միւս կողմը։ Այս միջոցիս Անգլիացիք այն կողմերն ունին ութ լեռնային թնդանօթ, հեծեալներու զօրագունդ մը, բնիկներէ եօթն հետեւակ վաշտեր և երկու գումարտակ ռազմիրայ զինուորներ, մինչդեռ Չիդրալի արշաւանքէն յառաջ Անգլիացիք զինուոր մ'անգամ չունէին Մարտան սահմանագլխէն անդին, և Կիլկիդի կողմն ունէին միայն երկու գումարտակ կանոնաւոր զօրք։ (Չիդրալի արշաւանքն որոշուեցաւ Լորտ Ռոզպէրիի նախարարապետութեան օրով։) Ի՛նչ որ ալ ըլլան 1895 ի տեսութիւններն, Անգլիոյ մէջ հետզհետէ կ'զօրանայ և կ'աճի սա՛ կարծիք թէ Սուատի Սուազի մէջ Մալաքանտի գրաւումը (Չիդրալի տիրող զօրաց ի հարկին օգնելու նպատակաւ) կ'տկարացնէ քան թէ կ'զօրացնէ ռազմագիտական ընդհանուր կացութիւնն հիւսիս-արեւմտեան սահմանագլխին վրայ։ Աֆրիտի-Օրաքզայիներուն ապստամբութիւնն անցեալ տարի այս կարծիքն հաստատեց։

ՈՒՄՊԵՐԹՕ ԹԱԳԱՒՈՐ կիր. օր մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունեց Հռոմի աւստրիական դեսպան Մ. Բաշեդդին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ գաղթային գործոց նախարարն ի Դամաղավ ղրկեց տասն բժիշկ և բաւական թուով հիւանդապահներ։

ՍՊԱՆԻԱՑԻՔ Իլօ Իլոյէ ալ դուրս պիտի ելնեն։ Ապստամբները կ'նորոգեն շարունակ իրենց փորձերը կղզին տիրանալու։ Նոյն իսկ թնդանօթով կռուեր են սպանիացի քանի մը հարիւր զօրաց դէմ, որ սակայն առ այժմ ցրուեցին զանոնք։

ՄԱՐՕՔԻ սահմանագլխուն վրայ երկու թշնամի ցեղեր, Պէնի Կնիլներն ու Պէնի Ճիտերը սաստիկ կռիւ մը բռնուելով վերջինները բոլորովին փճացեր են։ Երեք հարիւր հոգի մեռան. կիներն ու ծերերն սպաննուեցան և աղջիկներն ու մանչերն բանտարկուեցան։

Մ. ԼԷՈՆ ՊՈՒՐԺՈՒԱ Վիեննայէ Բէշթա գնաց և տեսակցեցաւ Մաճառ Խորհրդարանին նախագահ Մ. Զիլաճիի հետ, և ժամանակ մը ներկայ եղաւ Խորհրդարանի նստին։

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲԻՔԱՌԻ ի նպաստ հանդիսաւոր միթինկ մը տեղի ունեցաւ Բարիզի մէջ։ Խօսեցան Անադոլ Ֆրանս, Բոլ Ռըքլիւ, Պիւիսոն և Րէյնաք։ Սրահին շուրջ «կեցցէ Բիքառ» աղաղակներ կ'լսուէին անընդհատ։ Ոստիկանութիւնը ցրուեց ցուցարարները։ Բիքառի կուսակիցներն եւ հակառակորդները պահ մը կռուեցան։

—Ժոռէս նոր յօդուածով մը կ'ապացուցանէ թէ Հանրի գնդապետ Էսդէրհազիի հետ համախորհուրդ պատրաստեց ծանօթ խարդախութիւնը։ Այս յօդուած մեծ ուշադրութիւն հրաւիրած է։ Անգլիական Օպզըրվըր թերթը կ'ըսէ թէ Բիքառի դէմ եղած հետապնդումին նպատակն է արգիլել զայն որ պատերազմական նախարարութեան գաղտնի վարկին վրայ յայտնութիւններ չընէ, և մատնանիշ չընէ այն զօրավարն որ այդ վարկէն 8,000 Ֆր. ամսին իրեն յատկացուցած է։ Պատերազմական Նախարարութեան գաղտնի վարկն է մէկ միլիոն Ֆր. տարը վրայ պէտք է աւելցնել այն 400,000 Ֆր.ն, որ իրեն կ'տրուի ծովային ու ներքին գործոց նախարարութիւններէն։

ՃԱՊՈՆԻ խորհրդարանը բացուեցաւ Շբ. օր։ Կայսրն անձամբ չկարդաց գահաճառը։ Կայսերական պատգամագիրը կ'յանձնարարէ Խորհրդարանին ամէն բանէ յառաջ հոգ տանիլ երկրին վաճառականութեան նպաստաւոր որոշումներու, և ելմտացոյցը դնել հաստատուն հիմերու վրայ։

ՉԻՆՈՒ մայր կայսրուհին հաւանեցաւ որ եւրոպական ութ Տիկիններ միայն [անոնք ալ դեսպանական մարմնոյն վերաբերող] պատգարակով կաբենան կայսերական պալատ առաջնորդուիլ եւ ունկնդրութեան ընդունուիլ։ Կ'մնայ միայն կարգադրել թարգմանի խնդիրը։ Այս խնդրէն ետք Տիկնայք պիտի ընդունուին պալատին մէջ, և Մայր-Կայսրուհին նախաճաշ մը պիտի տայ անոնց։

ԲՐՈՒՍԻՈՅ Հանրիկ Իշխան Քիաօ Չէույէ մեկնելով Քոլոմպօ [Սէյլան կղզւոյն մայրաքաղաքը] գացեր է։

ՏՕՆ ՔԱՐԼՈՍԵԱՆՑ ՇԱՐԺՈՒՄԸ. — Պիլպաոյի մօտերը դաշտի մը վրայ քարայրի մը մէջ հաւաքուած գտնուեր են 396 Տօն Քարլոսեաններ, ամէնքն ալ զինեալ։ Ասոր հետեւանօք ուրիշ շատ կուսակիցներ ալ ձերբակալուեր են։ Բասքիլոն նահանգին կողմերն սկսած են զօրքեր համախմբուիլ։ Կառավարութիւնն հետզհետէ սաստիկ միջոցներ ձեռք կ'առնէ այս ներքին շարժումներն արգիլելու համար։

ՄԱՔԻՆԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀ իր պատգամագրին մէջ կ'առաջարկէ նաեւ որ ժամանակի մը համար պահուի պատերազմական արտասովոր տուրքը։ Կ'առաջարկէ նաեւ Նիքարակուայի ջրանցքին շինութիւնն աւարտել ամերիկեան դրամով։

ՍԸՐ ԷՏՈՒԱՐՏ ԿՐԷՅ Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութեան վրայ խօսելով, ըսաւ թէ պատշաճ չէ որ մեր կառավարութիւն Սուտանի մէջ իր տարած յաղթութիւններէն քաջալերուած Սուտանի դժուարին խնդիրն հանէ եւրոպական պետութեանց առջեւ։ Հարկ չէ նոր խռովութիւններ յարուցանել, քանի որ անոնք գոհ են առ այժմ մեր դիրքէն Սուտանի մէջ։ Ատենաբանը մանաւանդ երկու երկիրներուն, Ֆրանսայի, եւ Անգլիոյ, վրայ խօսելով ըսաւ թէ խիստ հակառակութիւն մը չկա՛յ հիմա երկու ժողովրդային կառավարութեանց միջեւ։ Երկուքին մէջ պատահած վերջին իբարանցումն աւելի ծայրայեղ կուսակցութեանց գործն էր [գնա՛ մեռիր, եկուր սիրեմ]։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ պատերազմական գործոց նախարար Մր. Ըլճըրի տեղեկագիրն հրատարակուեցաւ։ Նախարարը կ'յանձնարարէ մնայուն բանակին թիւն 100,000 բարձրացնել, ինչպէս արդէն գրուեցաւ. եւ այս թուոյն մէկ մասն հաւաքել կղզիներու բնակիչներէն, որք իրենց հայրենակիցներուն լեզուին և սովորութեանց ընտելացած են, եւ օդին ալ կրնան համբերել։ Այս զինուորագրութիւն ոչ միայն ապրելու գործ պիտի հայթայթէ անոնց, այլ նաեւ կառավարութիւնն աւելի պիտի չփուի այդ կղզիներու բնիկներուն հետ, որովհետեւ Ամերիկացիք ազատ կ'ըլլան հոն երթալէ և կամաւորներն ալ կ'արձակուին։ Ուստի Մր. Ըլճըր կ'ըսէ որ Քուպայի և Փիլիպպեանց գլխաւոր քաղաքներէն ոստիկաններ պէտք է ընտրել։ Նախարարը կ'մտածէ թէ այդ բնիկները փոխանակ ողորմութեամբ ապրեցնելու, կառավարութեան համար աւելի խնայողական կ'ըլլայ գործ ճարել անոնց համար։ «Քուպայի երկաթուղին կ'շինենք անոնց տրուելիք ողորմութիւններով, կ'ըսէ նախարարն, և աս մեզ աւելի նպաստաւոր է։ Գերի Սպանիացիներն հայրենիք ղրկելու համար 1 միլիոն 513,000 տոլար պէտք է ծախսենք։ Մր. Ըլճըրի տեղեկագիրն մինչեւ հիմակ Ամերիկայի պատերազմական նախարարութեան կողմէ հրատարակուած ամէնէն խոշոր պաշտօնագիրն է։ Ամբողջ պատերազմին պատմութիւնը կ'ընէ։

ԲԵՇՏԱՅԻ Նախարարապետ Պառոն Պանֆի ազատական կուսակցութիւնն ի նիստ հրաւիրեց, ներքին քաղաքականութեան վրայ կարեւոր զեկուցումներ ընելու համար։

ՎԻԼՀԷԼՄ կայսեր Անգլիա այցելութեան նպատակը կ'հերքուի։

ՔԻՉՆԸՐ ՓԱՇԱ Լոնտոնի Սակաւանն այցելեց անցեալ օր։ Հոն խնդրեցին իրմէ որ ճառ մը խօսի։ Սէրտարը պատասխանեց. «Պարոններ, պարապ տեղն եկած չեմ հոս, եկած եմ 100,000 ոսկի առնելու։» (Ի Խարթում հաստատուելիք դպրոցին համար։) Տէյլի Նիւզ կ'ըսէ թէ Սէրտարը մեծ զինուոր մը չէ միայն, այլ նաեւ մեծ մարդ մը բառին լաւագոյն նշանակութեամբ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ Սպանիոյ հետ բանակցութեան մտած է Քարոլինեան կղզիները գնելու, կ'ըսէ Նիւ Եորքէ եկած հեռագիր մը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Դ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պելկրատի Օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար Սալմ պէյի, և Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. հրացանակրաց գնդին հազարապետ Մէհմէտ Լաթիֆ էֆէնտիի։

Հելլենական պատերազմի շքադրամ տրուեցաւ Սելանիկի ոստիկան զինուորաց սպաներուն և ենթասպաներուն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ մը կ'ծանուցանէ թէ Բարեգործական Պազարին վիճակահանութիւնը Դեկտ. 15ին պիտի քաշուի արքունի փողերանոցին մէջ։

ՊԵՐՈՒԹԻ զօրանոցին հանդէպ ժամացոյցի աշտարակ մը կառուցուեցաւ որոյ վրայ գրուեցաւ կայս. արձանագրութիւն մը։

ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓԱՆՑ ընկերութիւնը թէեւ երկար ժամանակէ ի վեր թէ՛ վաճառականաց հակերէն և թէ՛ ճամբորդներու գոյքերէն քարափի տուրք կ'առնու, սակայն կայս. կառավարութեան բաժինը, 10%, ոչ միայն ցարդ չէ վճարած, այլ եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ այս մասին եղած զեկուցումներն ալ անպատասխան թողած է։ Իրաց այս վիճակին առջեւ, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը Բ. Դրան դիմելով անմիջական տնօրինութիւն մը խնդրեց։ Խնդիրը Պետական Խորհրդոյ նկատառման յանձնուեցաւ։

ՆԷՃՏԻ Շէյխերէն Իպն-իւր-Րէշիտ, յայտնի է թէ, 100 հատ արաբական յովատակ, զամբիկ ու տաճիկ ուղտ (հեճին տեվէսի) նուիրած էր կայս. ախոռներուն համար։ Այս անասուններուն հետ Դամասկոս եկող արաբներ վարձատրուեցան կայս. նուէրներով, որոց մէջ կ'գտնուին ամբարական տառատակներ (մաշլախ) և այլ հագուստներ։ Այս անասուններն ի մօտոյ մայրաքաղաքս կ'սպասուին Մահմուտէի Սաքարիա շոգենաւով։

ՆԻՔՈԼԱ ՆԻՔՈԼԱՅԵՎԻՉ Մեծ-դուքսն, Օտեսայէ եկած վերջին լրոց նայելով, Դեկտ. 3/15ին Օտեսա պիտի հասնի, և նոյն օրն իսկ Բրութ շոգենաւը պիտի նստի, որ Դեկտ. 5/17ին պիտի ժամանէ մայրաքաղաքս։ Օտեսայի զինուորական շրջանակին հրամանատար Զօր. Մուսին-Բուշքին, որ Լիվատիա պիտի երթար, իր մեկնումն յետաձգելու հրաման ստացաւ, որպէս զի Մեծ-Դքսին ժամանման ներկայ գտնուի։ Բրութ շոգենաւն նախընթաց օրն Օտեսա բերաւ այն չորս ընտիր յովատակներն (այղըր) զորս Ցարը նուիրած է Վեհ. Սուլթանին, և զորս Մեծ-Դուքսն իր հետ պիտի բերէ։ Այս չորս երիվարներն յանձնուած են Մ. Թուրկէնէֆի խնամոց։ Բրութ 5—6 օր Օտեսա պիտի մնայ Մեծ-Դքսին և իր հետեւորդաց ժամանման սպասելու համար։ Օտեսայի կառավարիչ Բ. Շուվալով կոմսը ձիերը ցամաք հանել տուաւ և Վորոնձով պալատին ախոռներուն մէջ տեղաւորեց։ Մեծ-դուքսը Օտեսայի մէջ Մուսին-Բուշքին կոմսին ապարանքը պիտի օթեւանի։

ԿՈՉՈՒՆՔ.—Գերմանական դեսպան Պառոն Մարշալ այս իրիկուն կոչունք մը պիտի տայ որուն հրաւիրուած են Կայսերական Պալատան արարողապետ Մունիր փաշա, Պերլինի Օսմանեան դեսպան Թէվֆիք փաշա, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա, Սէլիմ Մէլհամէ փաշա եւն.։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ. — Սոֆիայի մէջ մեծ պատրաստութիւնք կը կատարուին Սեւ-Լերան Նիքոլա Իշխանին յառաջիկայ այցելութեան առթիւ։

ԹՈՇԱԿԻ ՅԱՒԵԼՈՒՄ.—Վեհ. Սուլթանը Մանասթըրի կուսակալութեան օգնական Սթէֆանաքի պէյի Իւլայի Բ. աստիճան շնորհելէ զատ, թոշակի յաւելում մ'ալ հրամայեց։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Վիլհէլմ կայսրն անցեալ Ուրբաթ օր ունկնդրութիւն շնորհեց Շահին որդւոյն՝ Մէլէք Մանսուր իշխանին։ Պոլսոյ Պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ Խան, Պերլինի պարսկական դեսպանին հետ, ներկայ գտնուեցաւ սոյն ունկնդրութեան։

ԿՐԵՏԷ գտնուող 2 վաշտ փրանսական զօրք, ամսոյս 9ի առաւօտուն, Հանեայէ մեկնեցան Թուլոն վերադառնալու համար։ (Իգտամ)

ԶԵՂԾՈՒՄ. — Պէյրութի ներքին ապրանաց մաքսատան տնօրէնութիւնը քանի մը պաշտօնէից զեղծումներն երեւան հանելով, պէտք եղած քննութիւնը կատարեց և արդիւնքը տեղեկագրեց ձեռնհաս պաշտօնատան։

ԹՈՒՐՔԵՒՍԵՐՊ առեւտրական դաշնագրին սակացոյցերը պատրաստելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովոյ սերպ պատուիրակներն երէկ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով մայրաքաղաքս կ'սպասուէին, սակայն չկրցան գալ. հաւանաբար այսօր կամ Շբ. օրը պիտի ժամանեն։

ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՄԸ. — Կ. Պոլսէ հեռագրուած է Ֆրանքֆուրդէր Զայդունկի թէ գերման երկրաչափ Մ. Քաբ, ուրիշ քանի մ'երկրաչափներու հետ, Թեսալիա գացեր է, Լարիսայէ մինչեւ օսմ. սահմանագլուխը շինուելիք երկաթուղւոյն յատակագիծը պատրաստելու։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ մաքսատան վարչութիւնն իր մթերանոցներուն մէջ երկու տարիէ ի վեր սպասող անմաքս փոխադրելի (Թրանզիթ) ապրանքներն, որոց տէրերը ցարդ երեւան չէին եկած, ըստ մաքսային կանոնի աճուրդի դրած եւ վաճառած էր։ Անցեալները նոյն վաճառուած ապրանաց տէրերէն ոմանք երեւան ելնելով, հատուցում պահանջեր են, սակայն մաքսային վարչութիւնը, տիրող օրէնքն անոնց առջեւ դնելով, մերժողական պատասխան տուեր է։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Աղեքսանդրիոյ իտալական հիւպատոսը ծանոյց իր կառավարութեան թէ անգլ. Բալէտոնիա շոգենաւը Բորդ-Սայիտէ մեկնած է իտալական ջուրերը, եւ թէ այդ շոգենաւին ուղեւորներէն երկուքին վրայ ժանտախտի նշաններ տեսնուած են։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ առեւտրական բարւոք յարաբերութեանց հաստատուելէն ի վեր, օսմ. ներածութիւնք ի Ռումանիա այս տարի 60% աւելցած են նախորդ տարւոյ հետ բաղդատմամբ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դրամատէրներու կարեւոր խմբակի մը կողմէ պատուիրակներ կ'սպասուին ի մօտոյ մայրաքաղաքս, քանի մը կարեւոր ձեռնարկութեանց մենաշնորհը ձեռք բերելու համար։

ԱՒԱԶԱԿԱԽՈՒՄԲ.—Պէրազի Քուրդ ցեղին վերաբերող աւազակախումբ մը վերջին օրերս կողոպտած էր կարաւան մը որ Երզրումէ Ալաշկերտ կ'երթար։ Օսմ. զօրքերն աւազակախմբին ետեւէն ինկնալով, յաջողեր են աւազակապետն ու անոր ընկերներէն մին ձերբակալել։ Տեղի ունեցած կռուոյն մէջ աւազակներէն մին սպաննուեր է։

ԾՈՎԱՅԻՆ Նախարարութեան թանգարանն, որ հաստատուած էր Հասան փաշայի նախաձեռնութեամբ, քիչ ժամանակուան մէջ ճոխացաւ 2000 հատոր նաւային գիրքերով, թուրքերէն եւ անգլիերէն։ Սոյն թանգարանը վերջին օրերս ստացաւ երկու նկարներ, որոց մին կ'ներկայացնէ զՖաթիհ Սուլթան Մէհմէտ, Վիեննայի թանգարանին մէջ պահուած տիպարին համաձայն գծուած, և միւսը՝ Կ. Պոլսոյ պաշարման ամէնէն կարեւոր դէպքերէն մին, այն է՝ Տոլմապահճէէ ցամաքի ճամբով նաւերու Ոսկեղջիւր փոխադրուիլը։

ՆԱԽԿԻՆ ՄԷՆ-ԵՊԱՐՔՈՍ Ճէվատ փաշա, որ կայս. Ե. զօրաբանակին ընդհ. հրամատար անուանուած էր, Պէյրութէ Դամասկոս ժամներ և կայարանին մէջ զինուորական մեծ պա-

տիւններով ընդունուեր է։ Կուսակալ փաշային հետ կառք նստեր է որուն աջեւէն ու ետեւէն բազմաթիւ զօրքեր կ'երթային։ Դամասկոսի բերդը Թնդանօթաց որոտմամբ ողջուներ է Միւշիր ձիվառ փաշայի ժամանումը։

ՇԻՐՔԷԹԻ շոգենաւուց սակագինը զեղչելու խնդիրը քննող յանձնաժողովը, խնդիրն ամէն կողմ դարձնելէ յետոյ, վերջապէս անկարելի գտեր է ժողովրդեան Թախանձագին խնդրած զեղչը կատարել։ Ըսել է Թէ իրաց վիճակը նոյն պիտի մնայ, և Պէօյիւքտէրէ երթալ գալու պարտաւորուող անձ մը օրական գէթ 10 ղրշ. վճարելու հարկին տակ պիտի մնայ։ Բայց Շիրքէթը ձե՞զ կ'ըսէ որ անպատճառ Պէօյիւքտէրէ երթաք։ Վերին Վոսփորի գիւղերը տակաւ իրենց բազմամարդութիւնը կ'կորսնցնեն, և Բերա կը չահի, մինչ Շիրքէթի հասոյթները կը նուազին, եւ յետոյ Շիրքէթն, այս նուազումը փաստ բռնելով, անկարելի կ'գտնէ սակագնոց զեղչումը։ Ի՞նչ աղուոր փաստ։

—Շիրքէթի Խայրիէի հաշիւները քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովը, կայս. անձնական Գանձուն նախարար Սագըզ Յովհաննէս էֆ.ի նախագահութեամբ, երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Ընկերութեան պաշտօնատան մէջ, և սկսաւ հաշիւները քննել։

ԻԼԱՄՈՆԱՅԻ կառավարական պաշտօնատան մօտ վերջերս երկու գերեզման գտնուած են։ Թէև տապանագիրներն յունարէն էին, սակայն Թուական չգտնուելուն համար, չէ հասկցուած Թէ ո՞ր դարուն կ'վերաբերէին։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺՔ. — Զինուորական վարժարանի անասնաբուժական ճիւղէն այս տարի 32 շրջանաւարտք անասնաբոյժի վկայական ստացան հարիւրապետի աստիճանաւ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա, իր հիւանդութեան պատճառաւ, երէկ ևս չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։ Վեհ Սուլթանը, սենեկապետ Ցայիդ պէյի միջոցաւ, քանիցս բարեհաճեցաւ հիւանդ փաշային որպիսութիւնն հարցնել, և հրաման ըրաւ Տօքթ. Խօրասանճեանի դարմանել զայն։ Բժշկական խնամոց դարմաններու եւ կայս. հոգածութեան շնորհիւ, Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա սկսած է ապաքինիլ և սենեկին մէջ պտըտելու չափ ոյժ ստացած է։

ԱՆՑԱԳԻՐ.— Օտար երկիր գացող օսմ. հպատակներն յետ այսօրիկ հաստատ երաշխաւորութիւն պիտի տան, հաստատող Թէ Թուրքիոյ մէջ իրենց ունեցած պարտքերը վճարելու կարող են, և օտար երկիրներու մէջ ապրուստի միջոցներ ունին։

ՕՍՄ. ՌԷԺԻՆ.—Ծխախոտի Ռէժիի բաժնետերաց ընդհ. ժողովն երէկ կէս օրէն վերջ ի նիստ գումարուեցաւ, Վարչական Խորհրդոյ տարեկան տեղեկագիրը լսելու։ Վարչական Խորհրդոյ անդամք ներկայ էին, ինչպէս նաեւ Օսմ. Բռնիսէք Նուրի պէյ, Հանրային Պարտուց Վարչութեան պատուիրակ Համամճեան Սարգիս էֆ., և եւրոպական նախարարութեան ներկայացուցիչ Եավէր փաշա։ Ընդհ. ժողովոյ ներկայ գտնուող անդամք 62,899 բաժին կ'ներկայացնէին, և հետեւապէս ժողովոյ նիստն օրինական էր։ Խոշոր բաժնետէրներէն երկուքը, Մ. Վուլֆինկ (12,484 բաժին) և Մ. Էվէէնիտէս [11,224], քուէհամարի քննիչ կարգուեցան։ Տարեկան տեղեկագրին և հաշուեկչռին ընթերցումէն յետոյ, Մ. Մարօնի, Ֆրանսացի բաժնետերաց ներկայացուցիչը, Ռէժիի արդի կացութեան վրայ երկար բանախօսութենէ մը վերջ, առաջարկ մը ներկայեց որ սրտագին կոչում կ'ընէր կայս. կառավարութեան բարեացակամութեան, և անմիջական նկատառում խնդրեց։ Թեր ու դէմ վիճաբանութենէ վերջ, այս առաջարկ, իբրեւ փափաք, ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։ Նուրի պէյ վերապահումներ ըրաւ յարուցուած խնդիրներուն վրայ։ Նախագահին խնդրանօք, ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց հաշուեկչիռն, և որոշեց 14րդ կտրոնին վրայ 0·30·80 ղչ.ի շահաբաժին մը տալ, այն է բոլոր բաժնեթուղթերուն վրայ 61,600 ոսկի, և պահեստի գումարին վրայ աւելցնել մնացած 2,375·25 ոսկին, որով Ռէժիի տարեկան զուտ շահը կ'ըլլայ 63,975·25 օսմ. ոսկի։ Յետոյ Վարչական Խորհրդոյ նոր անդամոց ընտրութիւնը կատարեց։ Դիտելի է Թէ անցեալ տարի Ռէժիին զուտ շահն էր 80,258 ոսկի, որով այս տարի 7000 ոսկւոյ պակաս մը կայ, որ յառաջ եկած է ծխախոտի պակաս սպառումէն։ Անցեալ տարի վաճառմանց քանակութիւնն եղած էր 1,875,166 ոսկի, մինչ այս տարի 1,652,176 ոսկի, այն է 222,990 ոսկի պակաս։ Օսմ. ծխախոտներու արտածութիւնք ալ այս տարի, նախորդ տարուան հետ բաղդատմամբ, 2,385 ոսկի պակաս եղած են։

ԱՐԿԱԾ.— Անատօլուի Թղթատար Մազհար պէյ, որ այս առաւօտ Թղթատարական պայուսակով Հայտար-Փաշա երթալու համար 2 Թիւ շոգենաւը կը մտնէր, ոտքը սահելով պայուսակին հետ ծովն ինկաւ. հոն գտնուող 20-30 հոգի, շփոթած, պարզ հանդիսատես կ'ըլլային հէք ծովամոյնին խեղդուելուն, երբ Աստարաղալցի հայ կտրիճ մը, Թուրքիա Օթէլին ծանօթ տէր, Պ. Յովհաննէս Շիրինեան, յառաջ նետուեցաւ, ոտքերը շոգենաւին երկաթներուն անցընելով՝ ծովը կախուեցաւ, և Մազհար պէյի Թեւերէն բռնելով վեր քաշեց և ազատեց զայն ստոյգ մահուանէ։ Մազհար պէյ իսկոյն իր ազատարարին ճակատն համբուրելով ըսաւ. «կեանքս քեզ կ'պարտիմ։» Յետոյ իր հետ Թղթատարութեան տնօրէնին տարաւ, որ խոստացաւ վարձատրել տալ զինքն ազատարարի չքանշանով։

ՍՈՒՏԱՆԻ ՄԶԿԻԹՆԵՐԸ. — Հնդկաստանցի Խա-Մէյյիտ Ալի Քէրիմ էֆ., որ անգլ. իրաւագիտական վարժարանէ մը վկայեալ փաստաբան մ'է, Գահիրէի մէջ հրատարակեալ արաբական Էլ-Մուէյյիտ լրագրին մէջ կոչում կ'ընէ իսլամական աշխարհին՝ վերականգնել այն մզկիթներն որք Սուտանի վերջին պատերազմին առթիւ քանդուած եւ աւերուած են։ Այս վերաշինութեան գործը, կ'ըսէ, նախ Եգիպտոսի Խտիվութեան եւ ապա իսլամ կրօնականներուն պարտքն է. ուստի պէտք է որ աշխարհիս ամէն կողմն իսլամք, իրենց կարողութեան չափով, հանգանակութիւն կատարեն այս նպատակին համար։ Բաց աստի, մեր Իւլէմաներէն ու Շէյխերէն մի քանին Սուտան ղրկելով, պէտք է աշխատինք իսլամութեան յիշատակները վերականգնելու։»

ՕՏԱՐ ԱՂԵՐՈՒՆ ի Թուրքիա մուտքը պաշտօնապէս արգիլուած ըլլալով, Նիշէ Սկիւպի Սերպիական հիւպատոսին անուան ղրկուած մաս մը աղ չարտօնուեցաւ մաքսատունէն անցնելու, և ետ ղրկուեցաւ։

ՏԻԿԻՆ ՀԻՐՇ, Հրէից մեծ բարերարուհին, ծանրապէս հիւանդացած ըլլալով, հրէական շրջանակներուն մէջ մեծ մտահոգութիւն պատճառած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Աթէնքի լրագիրք կ'ծանուցանեն Թէ ամսոյս 22ին երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուած են Բադրասի մէջ։

ՖՐԱՆՑ-ՅՈՎՍԷՖ կայսրն Էլիզապէթ պատուանշանին Ա. կարգը տուաւ Տիկին Հիրշի։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Աբոստոլոս երէկ այցելութիւն տուաւ ռուս դեսպան Մ. Զինովեվի։

— Երուսաղէմի Յունաց Միաբանութեան անդամ Արքիմանտրիտ Բալամաս, որ վերջերս Բարիզի մէջ վախճանեցաւ, իր անձնական հարստութիւնը զանազան անձանց կտակած էր։ Երուսաղէմի Պատրիարքական Փոխանորդը դիմում ըրաւ առ որ անկ է և այս կտակը բեկանել տուաւ սա հիման վրայ Թէ՝ Երուսաղէմի միաբանութեան անդամ եկեղեցականի մը հարստութիւնը մի միայն վանքին կրնայ վիճակիլ։

ՊԻՂԱՅԻ գաւառակին մէջ հաստատուած գաղթականներուն և բնիկ ժողովրդեան միջեւ հողային վէճ մը ծագած ըլլալով, կայս. հրամանաւ յատուկ յանձնաժողով մը պիտի ղրկուի վէճը լուծելու, ըստ որում հաստատուած է Թէ գաղթականները ժողովրդեան հողերն իւրացնելու փորձ փորձած են։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա այսօր իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԼՐԱԳՐԱՑ ՓՈՒԼԸ. — Ելմտական նախարար Րէշատ պէյ, կ'ըսէ Թէրճէմանը Հագիգաթ, լրջօրէն ձեռք առած է լրագրաց փուլը բառնալու խնդիրն, և Օսմ. Ընդհ. Պարտուց Վարչութեան դրոշմաթուղթերու տնօրէն Մ. Թէտէսքիի յանձնարարեր է նոր հասոյթներ գտնել լրագրաց փուլին հասոյթը փոխանակելու համար։ Թուրք Թերթը կ'յուսայ Թէ փուլի ծանր և ընկճիչ բեռն ի մօտոյ օսմ. մամլոյ վրայէն պիտի վերցուի շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին։

Կ'ԽՆԴՐՈՒԻ տիկիններէն որ անգամ մ'այցելեն Մայէրի վաճառատուններն, ուր պիտի գտնեն մեծ մթերք ժաքէթներու, բէլըրիններու, տղայոց զգեստներու, եւ մանաւանդ Թաւշեայ գեղեցիկ բէլըրիններ։ Ճշմարիտ վերջին գին։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ցորեն.—Ութ օրուան մէջ ծախուեցին 40,000 քիլէ Իպրաիլ, Օտէսա (Իրքա), Վառնա, Պուրկազ. 12,000 քիլէ Անատօլ Սեւ ծով, և 5,000 Անատօլուի երկաթուղիով. ծախուեցաւ 5—5½ ղչ., Իպրաիլ (Իրքա) 6¼—6½, Վառնա 6½—7¼, Անատօլ, Սեւ ծով ապրանք լիպրայէն վար քիլէն. կարծր 47—48 փր. օխան։

Գարի.—Գարեջուրի ապրանք Եւրոպայի համար Րումէլիի երկաթուղիով 29—30 փր., Անատօլ 32—34 փր. օխան անուանական. տեղական սպառման համար Թունա 12¼—12½ ղչ. քիլէն։

Եգիպտացորեն.—4,000 պարկ ծախուեցաւ Քէօսթէնճէ Վառնա 8% մաքսով 23—23½ փր. օխան։

Սիսամ.—Կ'արժէ 8% մաքսով տեղական սպառման համար 96—97 փր. օխան։ Հրապարակը Թոյլ։

Թաշնիկ.—Կ'արժէ 30—31 փր. օխան անուանական։

Վարսակ.— Կ'արժէ 26 փր. օխան անուանական։

Ալիւր.— ծախուեցան 8,000 պարկ այլ և այլ տեսակ. կ'արժեն՝ Օտեսա 88—110, Իպրաիլ 86—90, Վառնա 85—90, Սամսոն 76—85, տեղական քրմա 75—87 ղչ. պարկը։ Թէլ.—15½ փր. օխան։

25/7 Դեկտ. 98.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ ՆՈՒՐԵԱՆ ԷՖ.

Բերայի գործերն հետզհետէ հետաքրքրաշարժ կ'դառնան։ Թաղեցին ստուար մեծամասնութեամբ ընտրեց Նուրեան էֆ.ն, հաւատալով որ լըրջօրէն գործի ձեռք պիտի զարնէր՝ կարեւոր Թաղի մը բազմադիմի պէտքերն հոգալու։ Դեռ այս կիրակի Դիւան կազմուեցաւ, և Ն. Վսեմութիւն հիմնագիր-ճառ մը արտասանեց, և գոհունակութիւն արտայայտեց Թաղեցիին կողմէ իրեն ցոյց տրուած վստահութեան համար, են։ Բայց հազիւ երկու օր ետքը կ'որոշէ հրաժարիլ, և ... ձեռքն հրաժարական մը կ'ղրկէ։ Այս լուրն երէկ բերին մեզ, բայց... չհաւատացինք։ Այսօր, սակայն, տեղի չի մնար կասկածելու, երբ կ'լսենք Թէ Նուրեան էֆ. «պատճառաբանեալ» հրաժարականով մը բացարձակապէս կ'քաշուի ասպարէզէն։ Թաղեցին աւելի կորով, աւելի հաստատակամութիւն կ'սպասէր այնպիսի անձնաւորութենէ մը, որ իր վարչական ընդարձակ փորձառութեամբ՝ պատրաստականութիւն կ'ցուցնէր գէթ վերջին անգամ մ'ալ օգտակար ըլլալու այն Թաղին զոր իր տան պէս սիրելը չէր ծածկեր։ Ի՞նչ դարձաւ ուրեմն կիրակիէն և ԳՇ.ին միջեւ, հանելո՞ւկ, առ այժմ։ Բայց մեր լսածին նայելով, Նուրեան էֆ., կացութիւնն աղէկ մը քննելէ ետքը, չա՞տ կնճռոտ գտեր է Բերայի զանազան հաստատութեանց իրարմէ անկախ, անջատ դիրքն, և տեսնելով որ շատ մը պայքարներ մղել և կարգ մը անձնաւորութիւններու հետ խնդրել ըլլալ պէտք պիտի ըլլայ, կարճ կապեր է առաջին օրէն իսկ։ Նաեւ, իր նոր պաշտօնակցաց ոմանց քով դժկամակութիւններ տեսեր է իր հիմնագրին գործադրելու, Թէև Դիւանին ընտրութիւնը կատարուած էր մասնակցութեամբ ութ Թաղականներու։ Ինչ և է, նոր Թաղ. Խորհուրդն ընտրուած, կազմուած է, միայն Թէ առանց Նուրեան էֆ.ի մասնակցութեան գործել կ'պարտաւորուի, և ասիկա Թերեւս պատճառ ըլլայ որ մի քանի դժկամակներ աւելի եռանդով աշխատին՝ աւելի արդիւնաւոր վիճակի մը մէջ դնելու համար Թաղային հաստատութիւնները։

—Վանայ Հայ Արարուց Թաղի դպրոցը [որ մեծ և գեղեցիկ շէնք մ'է] Նոյմ. 11ին գիշերը բռնկեր է, մօտակայ փուռէն կրակ առնելով։ Բայց անմիջապէս հասեր են զօրքեր և շատ մը երիտասարդներ, և գովելի ջանքով, առաջքն առեր են։ Միայն մէկ դասարան այրեր է։

—Վանայ կաթոլիկ բադերանները բանակցութեան մէջ են՝ հազար երկու հարիւր լիրայի կարեւոր գումարը վճարելով գնելու համար Համուտ աղայ անուն տեղացի երեւելիի մը նորաշէն տունն և յոյժ ընդարձակ այգին, իբրեւ կեդրոն բողոքականտայի հաստատութեանց։

—Վանայ հնախոյզ գիտնական Գերմանք իրենց գործաւորներուն Թիւն հարիւր բարձրացուցեր են։ Մէկ կանգնաչափ արձանեայ համակ ձող մը երեւան հաներ են Թօփրագ Գալէէն, ծայրը ոսկի, մականի պէս հնութիւն մը։

—Իրաւունք ունէինք վերապահութիւն ընելու ա՛յն լուրին վրայ Թէ Ղուկաս էֆ. Նուրյեան իր քսակէն բան մը կ'նուիրէ եղեր Ազգին։ Իզմիրէ երէկ հետեւեալը կ'գրէ մեր Թղթակից.— «Հանգուցեալ Եսայի Նուրյեանի յիշատակին կառուցուելիք յիմարանոցն, ո՛չ Թէ վախճանեցելոյն եղբօր Ղուկաս էֆ.ի ծախիւք է, այլ վախճանեալին՝ կտակաւ գումար մը յատկացուցած էր ո՛ և է ազգային հաստատութեան համար, և իր եղբայրն Ղուկաս էֆէնտին այս կտակի մասին Քաղաք. Ժողովոյն մէջ պաշտօնապէս յայտարարեր է։ (Ղուկաս էֆ.ին արժանիքն հո՛ն է որ իր եղբօր կտակը հարամ չէ ըրեր։)

«—Երէկ Գաւառ. Ժողովի պակաս մնացած չորս անդամներու վրայ քուէարկութիւն կատարուեցաւ։ Ցաւալի անտարբերութիւն. հազարէ աւելի քուէարկողներէ միայն եւ միայն հաւատացէք ¡ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԵՔ [!!] 33 քուէ բերուած էր։ Ընտրուեցան՝ Կարապետեան, Արապեան, Զարեհ էֆ. Թաքթաքեան.—Համեմատականի մնացին, Ղուկաս Եսայեան, Մատթէոս Պալըօզեան, Պօղոս Պերկամալեան և Սարգիս Թագւորեան։»

—Սըվազէ կ'գրեն մեզ.— «Կ'հաստատուի Թէ ոմանք այլ եւ այլ առիթներով, յանուն Որբանոցի եւ հիւանդանոցի դրամ առած և իւրացուցած են։ Եթէ չեն ուզեր որ իրենց պատուոյն արատ մը գայ, Թող փութան իրենց հաշիւը մաքրել, պատկանեալ տեղը տալով։

«—Նորընծայ վեց քահանաներն եկան ամսոյս 12ին, բայց դեռ իրենց քառասունքին մէջն են, հետեւաբար սեղանին ետեւ, ժողովրդեան անտեսանելի։ Այս շաբթու կ'լրանայ քառասունքը։ Սոյն քահանայից հետ սարկաւագ ձեռնադրուած է, բնիկ Բինկեանցի, Ասլանեան Գարեգին անուն անձն, որոյ կինն ու միակ զաւակը վախճանած են։ Սա եղբայրն է Տ. Վարդան Հօր, կրօնի դասագրքի մը հեղինակին, և որ՝ իր չափին տէր, շուելով առաջին առթիւ վարդապետ ձեռնադրուիլ, կ'փափաքի իր ուսումը կատարելագործել յԱրմաշ։

«—Սըվազցին, իր Առաջնորդն ունենալու ուրախ, կ'յուսայ Թէ կանոնական ժողովներն եւս պիտի ունենայ և ամէն ինչ պիտի ընթանայ օրինական շաւղին մէջ։»

—Թոտոսպոյէ կ'գրեն մեզ Նոյ. 23 Թուով. «Բէլ-ղնդէշլիի պատ. ընթերցողները կ'յիշեն Թէ իբր տարի մ'առաջ քաղաքիս կառավարական շէնքն այրած տեղն, գրեթէ բոլոր տետրակներն ու գրութիւններն ալ այրեցան, որով կալուածներու և մարդահամարի արձանագրութիւններն ալ այրած էին։ Արդ, կ'իմանանք Թէ կայս. Իրատէ մը կ'հրամայէ նոր մարդահամար եւ կալուածոց աշխարհագիր ընել, որոյ ի մօտոյ գործադրութեան պիտի ձեռնարկուի։

—«Ի մօսս ածուխի և վառելափայտի շահադէտներու, օդերը շատ մեղմ եւ տաք կ'երթան, և հետեւաբար փայտին ալ ածուխին ալ գիները շատ ինկած են՝ ի մեծ խնդութիւն աղքատաց։ Սակայն միւս կողմանէ երկրագործները շատ կ'նեղուին տիրող բազմամսեայ երաշտութեան պատճառաւ և ստիպուած են չոր հողի վրայ ցանել հացահատիկը և ուրիշ սերմերը։»

—Սղերդի մէջ, մեր Ազգ. երկսեռ վարժարաններէ զատ, Քաղդէացի կաթոլիկք ունին ընտելարան մ'և նախակրթարան մը։ Աշակերտ՝ 90, ուսուցիչ՝ 4։ Կ'դասախօսուին արաբերէն, ֆրանսերէն, քաղդէարէն, Թուրքերէն, նաև՝ քերականութիւն, շարադրութիւն, կրօն, Թուաբանութիւն և աշխարհագրութիւն։ — Նախանձելի վիճակի մէջ չէ այս վարժարանը։ —Դոմինիկեան բադէրաններն երեք տարի առաջ աղջկանց դպրոց մը բացած են, ուր կ'յաճախեն 100ի չափ սանուհիք, որոցմէ զատ կան նաեւ 15 աղքատ եւ անօք հայ աղջիկ, որ իբր կ'ու կ'խնամուին Մուսուլի կուսանոցէն հոս փոխադրուած մէկ Մ. Մէրի եւ երկու Մ. Սէօրներու հսկողութեան տակ. ասոնք միանգամայն դասախօսներն են։ Սանունք՝ առ հասարակ կ'ուսանին արաբերէն և ֆրանսերէն. — զուտ կրօնական — նաեւ ձեռագործ։ — Բողոքականք ունին երկու Որբանոց (ար. և իգական)։ Աշակերտք ու աշակերտուհիք 45-50։ Պաշտօնեայ՝ 2։ Կ'դասախօսուի միայն արաբերէն։ —Ս. Գրոց վրայ հասարակ ընթերցում — Շարադրութիւն, Թուաբանութիւն և աշխարհագրութիւն (արական բարձր կարգին)։ Շատ տխուր է այս որբանոցներու վիճակը, կ'ըսէ մեր Սղերդի Թղթակից։ Թէեւ մեր վարժարաններ Սեպտ.ին վերաբացուած են, բայց ժողովուրդը զանոնք կառավարելու անկարող է և ուսուցիչք ստիպեալ պիտի լքեն, աշակերտներն ալ ցրուելով, ուրիշ հասարակութեանց դպրոցներ պիտի յաճախեն։

—Երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ գումարեցաւ Գարակէօզեան կտակի յանձնաժողովը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Պարտիզակէ կ'գրեն մեզ Նոյ. 22 Թուով.— «Երկու օր առաջ գիւղէս կէս ժամ հեռի դաշտին մէջ այրեցաւ ձմեռատուն մը, որուն տէրը Պարտիզակցի հայ մ'է։ Խեղճ մարդը խորհելով Թէ իր նոր շինած ածուխը բոլորովին մարած է, կ'տանի, կ'դիզէ զայն ձմեռատան մէջ։ Դուռը կ'գոցէ և աշխատելու կ'երթայ։ Եւ ահա քանի մը ժամ վերջ բոցերը մոխիր կ'դարձնեն իր միակ բնակարանն և անոր մէջ գտնուած ձմրան իր ամբողջ պաշարը. ցորեն, լուբիա, փայտ, ածուխ, հաւ, բադ եւլն.։ Մարդը շնչասպառ կ'վազէ. և ի տես այս մեծ ու իրական սըղկութեան՝ կ'մարի կ'ինկնայ։ Խելքը գլուխը կ'բերեն, սակայն տեսնելով Թէ անկարող է քալելու, պատգարակով մը գիւղ կ'փոխադրեն զնա։ Կ'ըսուի Թէ միայն երկու բադ ճողոպրած են հրդեհին ճանկերէն։»

ՏՈՔԹ. Գ. ՅԱԿՈԲՈՑ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ԳԱՏԸԳԻՒՂ,
Րիզայէ փողոց, Թիւ 9, մինչև կէս օր.
ԲԵՐԱ,
Սագըզ փողոց, Թիւ 7, կէս օրէն յետոյ.

Տօքթէօրն այս անգամ Բարիզէն վերադառնալով, հաստատուած է Բերա, Սագըզ Աղաճ, Սագըր փողոց, Թիւ 7, ուր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն յետոյ, ամէն օր բացի կիրակէ. իսկ առաւօտները մինչև կէս օր իր բնակարանը, Գատըգիւղ Մէօհիւրտարի կողմը, Րիզայիէ փողոց, Թիւ 9։ Տօքթէօրը պիտի զբաղի գլխաւորաբար վիրաբուժութեամբ և մանկաբարձութեամբ. նաև կանանց և մանկանց հիւանդութիւններու դարմանումով։ Ունի առանց միջամտութեան ... գաւակ առնելու յատուկ եղանակ մը, զոր վերջերս ներկայացուցած է նաև Բարիզի Մանկաբարձական և կնախտաբանական կաճառին։
20—20

ԻՒՆԻՕ՛Ն
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՓՈՂՈՑ ՓՈՂԱՑ ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

Դրամագլուխ և պահեստք Ֆր.	94 Միլ.	Դրամագլուխ և պահեստք Ֆր.	135 Միլ.
Հասոյթ 1896 տարւոյ	» 18 »	Հատուցած վնասք	» 90 »
Հատուցած վնասք	» 215 »	Ապահովագրեալ գումարք	» 246 »

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ.
Թուրքիոյ գործակալութե. ն Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Կենաց ճիւղին տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆՂՐՍԷՄԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթիա, Թահթաքալէ Խան, Օսմ. Պանքային դէմ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 7 Դեկտ.—Բարիզի անգլ. դեսպան Սըր Է. Մոնսըն, անգլ. Առեւտրական Սենեկին տարեկան կոչունքին նախագահելով, բանախօսութիւն մ'ըրաւ, որով յայտնեց Թէ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ տիրող արդի պաղ զգացումներն ընդհուպ պիտի անհետանան։ Երկու երկիրներուն միջեւ համաձայնութեան մը դէմ եղող չարժառիթք հողային նկատումներէ տարբեր պատճառներէ յառաջ կուգան։ Ըսաւ Թէ Անգլիոյ մէջ արդէն կեցող կրթական հաստատութեանց դէմ մըցող հաստատութեանց հիմնարկութեան վրայ կ'ցաւի [?]։ Ի վերջոյ Թախանձագին խնդրեց Ֆրանսայէ դադրեցնել գնդասեղի խայթուածի քաղաքականութիւնն որ բաղձալի համաձայնութիւն մը արգիլելէ զատ ուրիշ արդիւնք չունի։

ԼՈՆՏՈՆ. — Լոնտոնի լրագիրք, Սըր Է. Մոնսընի ճառն արտատպելով, առ հասարակ աննպաստ մեկնութիւններ կ'կցեն։

ԲԱՐԻԶ.— Վճռաբեկ Ատեանն այսօր ոչ մէկ վկայ լսեց, այլ քննեց շատ մը դատական Թուղթեր եւ Բիքարի խնդրագիրը, բայց ո և է որոշում չտուաւ։ Մ. Տըմանժ, Տրէյֆիւսի փաստաբանը, կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեց իր յաճախորդին ղրկել ինչ ինչ Թուղթեր որք անհրաժեշտ են անոր։

—Ամերիկեան լուրերը նոր անկում մը կ'ծանուցանեն ցորենի գնոյն վրայ։ Նիւ-Եօրքի վերջին գինն էր 72, Լիվըրբուլի մէջ 5-10-⅝։ Մարսիլիոյ մէջ փոփոխում չկայ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ԱՌԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	25 03
Ամէնէն բարձր գին	»	25 09
Ամէնէն վար գին	»	25 02½
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	111 ¼
Ամէնէն բարձր գին	»	111 ⅞
Ամէնէն վար գին	»	111 ⅛

ԲԱՑՈՒՄ 26 Նոյմ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	25 05
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	111 ¼
Օսմանիյէ	»	— —
Րէժի	Օ. Ո.	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	— —
Քաէտի Ժէնէրալ Օթթմ.	Օ. Ո	9 25
Երկրագործական Պանքա	»	8 30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ո.	3 06
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո	4 04
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	750 —
» ժուիսանս	»	250 —
» պարտաթ.	»	495 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	237 50
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	455 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ մէկ օրուան Օ. Ո.		— 80
» ութ օրուան	»	2 25
Րումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	— —
» մէկ ամսուան »		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 20
Անգլիական ոսկի	»	110 08
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 15
Քրիմից	»	51 05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 03
Մէթալիք	»	97 30
Րուպլ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 56

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 22
Բարիզ 3 »	Ֆր.	23 06¼
Ֆիորին մանտա	»	10 92

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ. 7 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ո.	47 50
» » » Գ.	»	27 —
» » » Դ.) բաց.	»	22 63
» » » Դ.) գոց.	»	22 63
Փոխառութիւն Գասապա	»	82 50
» Օսմ. 3½ %	»	98 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12 06
Այտընի երկաթուղի	»	11 75
Եգիպտական միացեալ	»	106 50
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110 69
Հելլենական 5 %	»	41 75
Մոնոբոլ Հելլենական 4 %	»	47 25
Ռանթ » 4 %	»	33 25
Պուլկ. Փոխառ. 6 % 1888	»	97 25
» նոր » 6 % 1892	»	97 —

Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 53½
Դրամազեղչ	»	4 —

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Դեկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք		98 80
Րումէլիի Երկաթուղի	»	112 30
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	97 90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 25

ԲԱՐԻԶ, 7 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	ղրշ.	22 90
» » » Դ.) գոց.	»	22 97
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	27 22
Օսմանիյէ	»	402 —
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	113 —
Օսմ. Ռէժի	»	281 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	558 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102 72
Քաէտի Լիօնէ	»	866 —
Պանք տը Բարի	»	945 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3657 —
Իտալական Ռանթ	»	95 50
Սպանիական արտաքին	Ա. Ո.	41 55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 31½
Դրամազեղչ	»	3 —

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Դեկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	ֆիոր.	47 75
» Լոնտոնի վրայ	»	120 85
Րումէլիի Երկաթուղի	»	58 60
Օսմ. Ռէժի	»	123 50

ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՐՃԵՂԵԱՆ
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ - ԵՐԿՐԱՉԱՓ

Որ Հռոմայ Արքայական Գեղարուեստից Դպրոցէն և Երկրաչափական Համալսարանէն նշանաւոր վկայականներ ունի և վերջերս Միլանի մրցմանց մէջ մրցանակներ շահած է։

Կ'ստանձնէ բացառիկ պայմաններով ամէն տեսակ շէնքերու կառուցման, նորոգման, յարկերու յաւելման և ի մասնաւորի աճարբերմանի վերածման որ և է գործ։ Պատրաստ է Թղթակցութեամբ գաւառացւոց տալ իր արուեստին վերաբերեալ ամէն տեղեկութիւն և ղրկել իրենց միանգամայն պէտք եղած յատակագծեր։ Դիմել Ղալաթիա, Կեօմրիւք փողոց, Չէլէպեան խան Թիւ 19։
12—6

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մասն Ա. Տարերք վաճառականութեան. — Շրջաբերականք. — Առեւտրական հաստատութիւնք. — Վաճառականական գործողութիւնք. — Սակացոյց մթերորդչէքներու և Տոկոսի նոր կանոնագիրը (Պաշտօնական). — Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները. — Սնանկութիւն. — Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխադրագիր, Մէտժըրի Մարիթիմի բեռնագիրը, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Ձեղչի ցուցակ. — Փոխանակագիր, Մօռաթօրիում, Վիմառիոյ և տպագիր փոխանակագրեր հայ. և գաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ձեռագիր փոխանակումներով և երկայնորդով, Բողոքագրի պաշտօնական օրինակը, Զանազան մուրհակք, Քաէտի Լիոնէի Չէքը.— Հաշուընթացներ.— Ընդարձակ քաղուածք Առեւտրական և Դրօշմի օրէնքէն. — Փոխանակութիւն (գամպիօ). — Առեւտուրի և գամպիօի հաշիւներ, եւլն. եւլն. — Մասն Բ. Տոմարակալութիւն, Պարզ-տոմար, Կրկնատոմար. — Պաշտօնական բանին ծագումը և նշանակութիւնը. — Տոմարակալութեան ծագումը. — Կրկնատոմարի հնարիչներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն. — Կրկնատոմարի հաշուոց ծագումը և հակակշռութեան դանակները. — Ձեռատետր մը 204 յօդուածով. — Օրհաշիւ. — Մայր-Հաշիւ. — Ընդհ. կշիռ. — Հաշուեկշիռ, եւլն. — Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց Դրամները, Կշիռները, Չափերը, Դամպիօի գիները և Դրօշմաթուղթերը, եւլն. եւլն.։
10—8

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բոլորովին բարեփոխուած եւ կրկնապէս ճոխացած
Յանձնարարուած
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսմն. Խորհրդէն
եւ
Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն
Ի Ն. ՏԻՐԶԷՆՑԵԱՆԷ

Աշխատասիրել գիրք մը, որ ո՛չ միայն ուսանողաց և վաճառականութեան ասպարէզը թեւակոխելու պատրաստուող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է։ Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծադիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ'է, այնքան նոր և կարեւոր յաւելուածներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ։

Գիրքը ձեռք նախորդին կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց գինը աւելցած չէ, դարձեալ 23 ղչ. է։

ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ

ԱՆՈՆՔ ՈՐ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻՆ ՀԱԶԷ, ՀԱՐԲՈՒԽԷ, ՑՆՑՂԱՏԱՊԷ ՈՒ ԹՈՔԱՅԻՆ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ

«Կատարեալ խղճով կը վկայեմ որ կիւեօի խայծղանը ճշմարտապէս կ'ազդուրիչ մ'է և որ մեծ ազդեցութիւն ըրաւ վրաս երբ գործածել սկսայ։

Երկար տարիներէ ի վեր չարունակական հազով մը կը տառապէի, որ ամէն աշնան կանոնաւորաբար կը սկսէր հարուածել զիս և ամբողջ ձմրան տեւողութեան մէջ այնչափ կը սաստկանար, որ հազին պատճառաւ կորնցուցած ոյժս ամբողջ ամրան շրջանին մէջ հազիւ կրնայի վերստանալ։

Ուրախ եմ որ յաջողեցայ կիւեօի խայծղան ձեռք անցնել, որուն առջև ուրիշ դեղեր, օշարակներ, բոոպինէր իրենց կարևորութիւնը կորսնցուցին։ Կիւեօի խայծղանէն չիչ մը գործածելէվերջ, այն հազը որ փսխելու աստիճան կը սաստկացնէր զիս, ու գիշերները մինչև ի լոյս քնատ ձգելով ոյժս կը սպառէր, բոլորովին անյայտացաւ. ուստի այս առթիւ երախտապարտ եմ ձեզ մեծապէս։ Մտահոգութիւնս հազիւ տասն օր եւ տեւեց և աչա հիւանդութեանս յաջողեց կատարեալ առողջութիւն մը, որուն կարօտը կը քաշէի երկար տարիներէ ի վեր։

«Ամէն անոնք որ իմ նախկին վիճակիս մէջ կը գտնուին, պէտք է գործածեն այս խայծղանը և քաջայայտ եմ որ պիտի ուրախանան ինծի նման, որովհետև քիչ ատենէն հանգարտ քուն և կանոնաւոր ախորժակ մը պիտի ստանան, որք առողջութիւնը վերադարձնելու միակ միջոցն են։ Երդումով նաև կրնամ հաստատել գրածներուս ճշմարտութիւնն ու խորին շնորհակալիքս կը մատուցանեմ կիւեօի խայծղանին հնարիչին։

Սօր. ՖՐԱՆՋ ՈՒԵՐԿԱՅՄ ՔՈՍՍԼԱՐՆ
(Գերմանիա) 3 Փետր. 1816

Սաստիկ հարբուխն ու առաջացած ցնցղատապը կարճ ժամանակի մէջ բուժելու համար արդարև կիւեօի խայծղան կը գործածեն ամէն ճաշէ առաջ. դեռ նոր սկսած թոքախտը դարմանելու և անոր առաջախաղացութիւնը արգիլելու համար նոյնպէս կը գործածեն այս խայծղանէն, որ թոքին մէջի վնասակար միկրոպներն սպաննելով անոր կազմալուծումը և հետևաբար թոքախտին ծաւալումը կ'արգիլէ։ Ասոր ճշմարտութիւնը ապացուցուած է։

Բազմաթիւ յուսահատ հիւանդներու վրայ կիւեօի խայծղանին երեսուն տարիէ ի վեր ըրած հրաշալի ազդեցութիւնները մեծ հռչակ վաստկեցուցած են այս դեղին, ուստի շատ մը մրցակիցներ առիթէն օգտուելով կը խաբեն հիւանդներն ու իրենց պատրաստածները կը ծախեն իբրև ճշմարիտ կիւեօի խայծղան։ Արդարև շատ մը մրցակիցներ կան, որ ստորին տեսակ խայծղան կը գործածեն և որոց գիները թէև քանի մը անգամ պակաս են, սակայն աւա՜ղ որ երբեք հիւանդութիւնը չեն բժշկեր։ Ուստի եթէ կ'ուզէք հիմնապէս բուժել ձեր հազը, հարբուխը, ցնցղատապը, խաչափողի հիւանդութիւններն ու մանաւանդ ծանրաշնչութիւնն ու թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մի միայն կիւեօի խայծղան Goudron Guyot փնտռեցէք դեղարաններէն և ուշադրութիւն ըրէք էտիքէին, որուն վրայ խոշոր գրերով պէտք է տպուած ըլլայ Գ. կիւեօի Guyot անունն և ստորագրութիւնը երեք գոյներով, մանիշակագոյն, կանանչ և կարմիր։ Շիշերուն էթիքէթը պէտք է կրէ նաև գործարանին հասցէն Maison Frère 19 rue Jacob, Paris։ 3

3

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. Ն ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1 ին ամբողջովին երաշխաւորուած երաշխաւորութեան պաշտօնական գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կ'ընէ 4,545,160,943 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր' 1845' ապահովագրեալներու վճարուած մեծ միլիոն 320 միլիոն։

1898 ին հնչած դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Ֆր., 1897 էն 1,424,000 Ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է աւելի անդամ, որք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոց կ'պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կ'վերադարձուի Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից եք, ու կամ ապագային չեք, խիստ շահեկան է ձեզ համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր հաղորդութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ունեցէք բարեհաջողութեան գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի, նոյնպէս առաքելութեան և ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բէնէյ-Պաղտըլիթակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց, Վէթելիս խան
Ղալաթիա

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63, ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'առնայ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու ճոխ մթերք մ'ունի. ինչպէս ոթլաղ, գատիֆէ, բիւլիւչ. գորտօնէ ճայրիչիմ. Ալճէրիայի և Ֆլօշ մետաքս, չինիլ, օրրմա, կրապատան, ճավաի և ուրիշ ամէն տեսակ քանովաներ. գորգի և բարձի համար նոր մօտէլներ, թուչեայ և մետաքսեայ քօրտօններ ևն։

Աթլազի և Թուլիի վրայ բանուած ճաշակաւոր նիւթերու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի, ինչպէս բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանովա գորգեր ևն։

Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին։

Կ. Պոլսոյ և գաւառաց Պատ. յաճախորդներ ինչպէս նաև զպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ։ 100—16

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA À St PÉTERSBOURG

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ին կայսր. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորքախա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Բօրսաֆին վրայ
(Հին Մուսթաֆա տեղը)

Ընդհ. Գործակալութեան թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ԲԷՐԶԷՆ

ԻՆԳԱՍՏ ԻՍԼԱՄ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՍԻԿԱՌԻ ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹ

Հասարակութեան կ'թողունք փորձով գնահատել սոյն սիկառի թղթին ազնուութիւնը։ Կրթական նախարարութեան և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան արտօնութեամբ հրապարակ հանուած այս թուղթին հասոյթը, Կրթական նախարարութեան անմիջական հսկողութեան տակ, յատկացած է իսլամ վարժարանաց. Կ. Պոլսէն, Հիւանի պէյ և Ընկ.եան գործարանէն և մթերանոցէն պիտի զրկուի ամէն տեղ այս թուղթը։ Օտար երկիրներէ բերուած այն թուղթերն, որոց վրայ «Իսլամ վարժարանաց օգտին յատուկ է» խօսքը գրուած և մեր գործարանին նշանը դրոշմուած չըլլան կեղծ պիտի նկատուին և մաքսային վարչութեանց ու տեղական իշխանութեանց կողմէ պիտի գրաւուին։ Կեղծողներն ալ պատասխանատու պիտի բռնուին օրինաց առջեւ։ Կեղծ են այն բոլոր ծրարներն որք Կրթական նախարարութեան կնիքը չեն կրեր և այն տուփերն որք Հիւանի պէյ և Ընկ. կնիքէն զուրկ են։ Լոկ բարեգործական նպատակաւ հաստատուած այս ձեռնարկն յուսալի է թէ ընդհ. գնահատութեան պիտի արժանանայ։ Մթերանոցն է Պապը Ալի ճամբէի թիւ 38. կ'ծախուի նաև բոլոր թղթավաճառներուն քով։ 20—7

ՄՈՒԹՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1842 ԻՆ Ի ՆԻՒ—ԵՈՐՔ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 1,314,000,000 ՖՐ. ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐ.

1897 ՏԱՐՒՈՅ ՀԱՍՈՅԹՔ 280,600,000 ՖՐԱՆՔ

Այժմու ապահովագրեալներու և ցկեանս եկամուտ 4 միլիառ 853 միլիոն ֆրանք Ցանկացած (Նախախնամութեան դրամագլուխ) 183,900,000 Ֆր.

ՄՈՒԹՈՒԱԼ ԼԱՅՖ բաժնեկեր չունենալով ապահովագրուողները միայն կ'վայելեն թէ' ապահովագրութեան և թէ շահագործման բոլոր օգուտները։

Անփոխ եւ հաստատուն բաժիներ

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ՍԱԿԵՐ. — Ապահովագրութեան մուրհակ' ամբողջ կեանքի ցկեանս և ժամանակաւոր բաժիներով։ Մուրհակ' 5 0/0 պարտաթուղթ։ Մուրհակ' մասնակի եւ չարունակական վճարումներու։ Մուրհակ խառն' ըստ կամս ամբողջ կեանք և չափ երաշխաւորեալ։ Մուրհակ' քոնսոլիտէ դրամագլուխով և շահով։ Զաւակներու օժտումի ցկեանս եկամուտ 10, 15, 17 և մինչև 18,39 0/0 ևն. ևն.

Ընդհ. Գործակալ
Հ. ՏԸ ԱՆՏՐԻԱ

Գործակալութեան վարիչ
ԱԼԲԵՐԴ ՄԷՕԼՀԱՒԶԷՆ

Պոլիս, Գալաթ-Գոբու Իզզէթ Պէյ խան

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Աթլանթեան միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ասմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Բէչուրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքաստրիան	9000	[illegible]	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	[illegible]	3500
Գոլըմպիան	8000	[illegible]	2500
Ճօրճիան	8000	[illegible]	2500
Պոստոնիան	8000	[illegible]	2500
Ֆիրճինիան	8000	[illegible]	2000
Ֆալէրնիան	3700	[illegible]	900
Վալենսիան	3700	Օբորթօ	800
Ֆլօրէնթիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆոգլիան	3500		

Ապրանք աերեբէն կ'ընդունի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը զրկել չափէնուն ժամանակէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆՏԻՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ
1899 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ԳԻՆ 6 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղին է, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի, թիւ 61, Նշան Կ. Պէրպէրեանի տպարանը։

DRAGÉES DE FER RABUTEAU

ՌԱԲԻՒԹՕԻ ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ ՇԱՔԱՐԱՀԱՏՆԵՐ

Երկաթախառն դեղերու ամէնէն գերազանցն է.

Կ'բժշկէ.

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԺԳՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ու ՏՂԱՅՈՑ և ԿԱՆԱՆՑ ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ։

SIROP D'AUBERGIER

ՕՊԷՐԺԻԷԻ ՕՇԱՐԱԿ

Կ'բուժէ.

ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ԻԶՈՒԱՄԲԸ և ՊՐՕՆՇԻԴԸ։ Տղայոց համար մասնաւորաբար անմխալելի դեղ մ'է։

SANTAL CLIN

ՍԱՆԹԱԼ ՔԼԷՆ

Կ'բուժէ.

ՀԻՆ և ՆՈՐ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ ու ՀՈՍՈՒՄ ները։

Սանթալ Քլէնի ճշմարիտ քօբսիւլները փնտռեցէք.

Օրական 8—12 հատ կ'առնուի։

LIQUEUR LA VILLE

ԼԱՎԻԼԻ ԸՄՊԵԼԻ

ՑՕԴԱՑԱՒԻ և ՑՕԴԱՑԻՆ ԿԱԹՈՒԱԾԻ համար փորձուած միակ դարմանը։

Այս դեղերը կ'ծախուին Թուրքիոյ ընդհանուր դեղարաններուն մէջ։

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպա	2500
Թամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնֆիս	3500	Նէբգիս	2500
Անթէպիս	3000	Բերա	2250
Ալզօք	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	[illegible]	1500
[illegible]	2750	Իպէքս	1500

«Թիպա» շոգ. նաւ. Նիկիէէն ամսոյս դէպի 28ին Լիվըրբուլէն հոս կ'հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
34, [illegible] Սղ. փղ., Լիվըրբուլ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճտ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 Ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Իդիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ և այլ ձեռագիրներ ետ չեն տրուիր։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ' ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Nº 23, 25, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (94)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

Վէպ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Երկու ընկերակիցներու ջերմ խօսակցութեան պահուն, սեղանի կարգադրութիւններն ընել տուաւ Եթիէն եւ երեքը մէկէն ճաշի նստան։ Աւելորդ է ըսել թէ նախկին ուսանողը չէր մոռցած պատուական գինիներու հաւաքածոյ մը զետեղել տալ սեղանին վրայ, որոց համար հոգի կ'ուտար ապաքէն եւ քանի որ առիթը ներկայացած էր, սիրական ըմպելիները լիուլի վայելելու դիտումով, նախ սեղանակիցներուն ու յետոյ իր գաւաթը լեցուց եւ կենացդ-ոգէտի հովեր առնելով,

—Արդարեւ բացառիկ բարեբաղդութիւն մ'է ինծի համար, ըսաւ, երկու ազգակիցներու սեղանակցութիւնը վայելել. երկար ժամանակէ ի վեր զրկուած էի հայրենակից մը տեսնելու երջանկութենէն եւ հիմա երբ մէկի տեղ երկուքի արժանացած եմ, ուրեմն ներեցէք որ այս քաղցր տպաւորութեան տակ ձեր երկուքին կենաց պարպեմ գաւաթս։

Կարապետ թէեւ Բաֆէ Վաշէթի մէջ խմած գինիներէն ի վեր հաստատապէս մտադրած էր ոգելից ըմպելի բերանը չառնել, սակայն հիմա Վահրամ պէյի ներկայութեանն այս կարգի ծոմապահութիւն մը ցուցնել, պարզապէս երկու սեղանակիցներն ալ վիրաւորել պիտի ըլլար, մանաւանդ որ նախկին ընկերակիցը կամայ ակամայ պիտի խմցնէր իրեն։ Ուստի անտարբերութիւն կեղծելով, ընկերակիցներուն պէս ինքն ալ գաւաթը չորթուքներուն մօտեցուց եւ քանի մը ումպ առնելով վար դրաւ։

—Գինիին այս տեսակէն չէ՞ք ախորժիր, հարցուց Եթիէն. ուրեմն ուրիշ տեսակէ լեցնեմ եթէ կ'բարեհաճիք, մեր տունը չէ որ չգտնուի, ամէն տեսակ գինի ունինք սեղանին վրայ։

—Շնորհակալ եմ, պատասխանեց Կարապետ, բնաւ գոհ չըլլալով բժշկական ուսանողին իր մասին ցոյց տուած հոգածութենէն, գինին շատ ընտիր տեսակէն է, բայց ես սովորութիւն չունիմ։

—Աֆէրիմ Կարապետ պէ՛, գոչեց Վահրամ ընտանութեամբ. մատ մը չես չեղած հին սովորոյթներէդ, ինչ որ էիր Պոլիս գտնուած ատենդ նոյն ես հոս ալ, միշտ այն զգուշաւոր երիտասարդը. չեմ ուտեր, չեմ խմեր, չեմ երթար, խմէ, տեսնամ, չ'ըլլա, պարպէ գաւաթդ։

—Բայց . . . ։

—Բայց չկայ, առարկութիւն չեմ ուզեր, մեզի հետ մէկ տեղ խմելու ես։

Կարապետ նկատելով որ դիմադրութիւնն անօգուտ է ամբողջ գաւաթը խմեց։

—Հա, ասանկ գոչեց Վահրամ, ասանկ քիչ մը ընկերական կեանքի մօտեցիր տեսնեմ։

—Բայց մի մեղադրէք Մ. Կարպիսն, յարեց Եթիէն, ես ալ Բարիզ եկած առաջին տարիներս այսպէս էի. այս երեւոյթ Պոլսոյ մէջ մեզի տրուած դաստիարակութեան արդիւնքն է։

—Պոլիս տասն օր հեռու մնաց մեզմէն, ըսաւ Վահրամ, հաւու չէրտ մը կրծելով, քանի որ հիմա Բարիզ ենք, պէտք է միջավայրին յարմարինք։

Եւ երկրորդ գաւաթները լեցուեցան։

Այս անգամ առանց առարկութեան խմեց Կարապետ, իր շուրջ յառուցուած վիճաբանութիւնը գոցելու համար։

—Միջավայրին յարմարիլ, յարեց Վահրամ, այս է կենցաղագիտութեան գաղտնիքը, զոր պէտք է յարգէ մարդ ամէն պարագայի մէջ, հակառակ պարագային կզջիացած կ'մնայ և բնաւ գաղափար չկրնար ունենալ աշխարհի վրայ։ Բարիզը զուարճութեան քաղաք է. պէտք է ուտել, խմել, զուարճանալ և կարելի եղածին չափ շատ վայելել անոր անթիւ անհամար հրապոյրները։

Կարապետ գիտէր արդէն Վահրամի խելքին յատակը, նոր բան մը չէր իրեն համար նախկին ընկերակցին բերնէն այս կարգի ափեղ ցփեղ վարդապետութիւնները լսել, և արդէն այս պատճառաւ զգուած էր անկէ ու Բարիզ հանդիպելէ վերջ երկու տող նամակ իսկ չէր գրած։

Հիմա որ ամէն ժամանակէ աւելի լուրջ ու մտամփոփ ըլլալու պէտք ունէր, ո՞ր սատանան դէմը հանած էր այս թեթեւսոլիկը։ Վահրամի ամէն քմահաճոյքներուն համակերպիլ, պարզապէս մարդկութենէ ելլել պիտի նշանակէր. որովհետեւ Աբէթեանի կամապաշտ տղան, բնական միտում մ'ունէր ամէն կարգի մոլութեանց եւ մինչեւ որ Բարիզի աղտեղութիւններուն մէջ կատարելապէս չթաթախուէր ու փիլիքապէս և բարոյապէս փճանալ չսկսէր չէր կրնար հեռանալ Ֆրանսայի ոստանէն։ Այս պարագային մէջ ի՞նչ ընթացք բռնէր ինք, կրնա՞ր վաճառատունը, դպրոցը երեսի վրայ ձգել ու Վահրամը զուարճացնելու աշխատիլ, մանաւանդ որ կենսական խնդիրներ ունէր այն օրերն զբաղելու. Բօլ Շիսօն, Լուիզն ու վաճառատունը կեանքին նպատակակէտն էին ապաքէն, որոցմով կուզէր ապրիլ գիշեր ցորեկ, անոնց վրայ խորհիլ, անոնց վրայ հաչուել, անոնց վրայ խօսիլ։

Ա՛խ երանի թէ լուրջ մէկն ըլլար Վահրամ, ի՜նչ եղական առիթ պիտի ըլլար, անոր այս պարագային Բարիզ գտնուիլը. սիրտը պիտի բանար անոր առջեւ, մէկտեղ պիտի խորհէին, մէկտեղ պիտի չափէին, վճռէին և վերջապէս երբ իբրեւ իր մտերիմ բարեկամը Շիսօններու ներկայացնէր զայն, ապահովապէս գլուխը պիտի բարձրանար նշանածին առջեւ։

Սակայն Վահրա՞մը, Աստուած չընէ որ բերան բանար այն թեթեւսոլիկին, լմնցած օրնէր, անպատճառ խենթ մենթ բաներ մը պիտի ընէր ու ամբողջ ապագան փճացնէր։

Կարապետ, ճաշելով հանդերձ, մտքովն ալ այս խորհրդածութիւնները կ'ընէր եւ չէր գիտեր ի՛նչպէս օձիքն ազատէր այս անակնկալ պատուհասին ձեռքէն։ Արդարեւ դժուար գործ չէր իրեն համար Բարիզի պէս ընդարձակ քաղաքի մը մէջ Վահրամէ երեսը փախցնել ու անգամ մ'ալ չերեւնալ, սակայն այս ալ տեսակ մը ստորնութիւն կ'համարէր Աբէթեաններէ տեսած այնչափ երախտիքներուն հանդէպ։ Վերջապէս որ կողմ ալ դառնար չէր կրնար մէջէն ելլել եւ հարիւր անգամ կ'անիծէր այն վայրկեանն ուր պուլվառին վրայ ճաշելու գաղափարն յղացաւ։ Եթէ այս անգամ ալ ազատէր, անգամ մ'ալ պուլվառին վրայ ոտք չպիտի դնէր, Բարիզ գալէն ի վեր երկու անգամ պտոյտի ելած էր հոն, երկուքին ալ փորձանքի հանդիպած։

Վահրամ Կարապետի մտածկոտ դէմքը տեսնելով,

—Դասերուդ վրա՞յ կ'խորհիս ինչ հարցուց։

—Ներեցէք Մ. Աբէթեան, ընդմիջեց Եթիէն, այնպէս կ'կարծեմ որ Մ. Կարապետ սիրուն ընկերուհիի մը ժամադիր էր այս գիշեր եւ մեզ հանդիպելով ծրագիրները խանգարուեցան։

—Անանկ սիրուն ընկերուհիներու կարեւորութիւն տուողներէն չէ, պատասխանեց Վահրամ ծիծաղելով, ո՞վ գիտէ ի՞նչ սատանութիւն կ'անցնի հիմա մտքէն։

—Ոչ այս եւ ոչ ալ այն, ըսաւ Կարապետ, գինիի վարժութիւն չունիմ, այն է որ կազդէ վրաս։

—Ուրեմն պէտք է վարժուիս, գոչեց Վահրամ, երեք գաւաթները մէկէն լեցնելով, ընկերոջը օգնել մարդկային պարտականութիւն մ'է, ժամանակաւ դուն իմ դասերուս կ'օգնէիր, հիմա ալ պէտք է որ փոխադարձաբար ես ձեր դասերուն օգնեմ. օ՛ն բռնեցէք տեսնամ սա գաւաթը, ձեր բերնին մօտեցուցէք, խմեցէք, ահաւասիկ իբրերավարժութիւն. ականջը խօսի կառավարիչին կ'յիշե՞ս. բանէ մը տեղեկութիւն չունէր մարդը, եւ երբ ռ և է խնդրի վրայ հարցում մը ուղղէինք իրեն.—իբրերավարժութիւն կ'պօռար այս է դպրոցին սկզբունքը, եւ կ'հրամայէր որ մեզմէ վեր կարգի տղոց հարցնենք։ Օ՛ն ուրեմն, իբրեւ քեզմէ վեր կարգի տղայ իբրերաբավարժական դրութեամբ կ'հրամայեմ որ մեր օրինակին հետեւիս։

—Բայց զիս հոս ձգելու նպատա՞կ ունիք։

—Բան չես ըլլար դուն խմէ, գաւառացիի կազմ ունիս, մեր երկուքն ալ կ'գինովցնես դուն տեղդ կը մնաս։

Եւ գաւաթները դարձեալ պարպուեցան։

Շար.